

**Förordning
om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma
ämnena;**

SKOLFS 2023:130

Utkom från trycket
den 12 december 2023

utfärdad den 23 november 2023.

Regeringen föreskriver följande.

1 § För de gymnasiegemensamma ämnen som framgår av bilaga 2 till skollagen (2010:800) ska de ämnesplaner som framgår av bilagorna till denna förordning gälla i gymnasieskolan och i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

1. Denna förordning ska kungöras i Statens skolverks författningssamling (SKOLFS).

2. Förordningen träder i kraft den 1 februari 2024.

3. Genom förordningen upphävs förordningen (SKOLFS 2010:261) om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena.

4. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

5. Den upphävda förordningen gäller dock fortfarande till och med den 30 juni 2030 för utbildning i gymnasieskolan samt kurser och sammanhållna yrkesutbildningar inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå som har påbörjats före den 1 juli 2025. Den upphävda förordningen gäller också för provningar i kurser som genomförs före den 1 juli 2030.

På regeringens vägnar

LOTTA EDHOLM

Eva Lenberg
(Utbildningsdepartementet)

Ämnesplan för ämnet engelska

Det engelska språket omger oss i vardagen och används inom skilda områden som kultur, politik, utbildning och ekonomi. Kunskaper i engelska ökar individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv. Kunskaper i engelska kan dessutom ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet engelska ska syfta till att eleverna utvecklar språk- och omvärldskunskaper så att de kan, vill och vågar använda engelska i olika sammanhang och syften. Undervisningen ska i allt väsentligt bedrivas på engelska och bidra till att eleverna, genom språkanvändning i funktionella och meningsfulla sammanhang, utvecklar en allsidig kommunikativ förmåga.

Genom undervisningen ska eleverna utveckla sin förståelse av engelska i tal och skrift (reception) samt sin förmåga att formulera sig och samspela med andra i tal och skrift med anpassning till syfte, mottagare och sammanhang (produktion och interaktion). Genom undervisningen ska eleverna också utveckla språklig säkerhet, bland annat genom uttal, vokabulär, stavning, grammatiska strukturer, meningsbyggnad och textbindning och genom att utveckla sin förmåga att använda olika strategier och verktyg som stöd för kommunikationen. Undervisningen ska även bidra till att eleverna kan värdera och använda innehåll från olika typer av källor i sin egen produktion och interaktion samt formulera och utveckla sina framställningar på egen hand och tillsammans med andra.

Undervisningen ska dra nytta av omvärlden för kontakter, upplevelser och kunskaper. Genom undervisningen ska eleverna utveckla förståelse av livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella förhållanden i olika sammanhang och delar av världen där engelska används. Undervisningen ska stimulera elevernas nyfikenhet på språk och kultur samt bidra till att de utvecklar sin flerspråkighet där kunskaper i olika språk samverkar och stödjer varandra. Undervisningen ska dessutom bidra till att eleverna utvecklar språklig medvetenhet och kunskaper om hur de kan lära sig språk i och utanför undervisningen.

Undervisningen i ämnet engelska ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Förståelse av engelska i tal och skrift.
- Förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i tal och skrift.
- Förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där engelska används.

- Nivå 1, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande.
- Nivå 2, 100 poäng, som bygger på nivå 1.
- Nivå 3, 100 poäng, som bygger på nivå 2.

Nivå 1, 100 poäng

Innehållet och kriterierna för betyget E på denna nivå relaterar till B1.2 i den gemensamma europeiska referensramen för språk.

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet engelska på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

Kommunikationens innehåll

- Aktuella och bekanta ämnesområden, även med anknytning till samhälls- och arbetsliv och till elevernas utbildning.
- Händelser och händelseförlopp.
- Åsikter, tankar och erfarenheter samt relationer och etiska frågor.
- Innehåll och form i olika typer av fiktion.
- Aktuella händelser, sociala och kulturella företeelser och förhållanden samt värderingar i olika sammanhang och områden där engelska används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper.
- Engelska språkets ställning i världen.

Reception

- Talad engelska i varierande tempo, även med inslag av dialektal och sociolektal variation, och texter, däribland texter av mindre komplex karaktär, från olika medier.
- Talad engelska och texter som är berättande, förklarande, diskuterande, argumenterande och rapporterande, till exempel intervjuer, reportage, manualer och enklare populärvetenskapliga texter.
- Skönlitteratur och annan fiktion.
- Sånger och dikter.
- Strategier för att uppfatta detaljer och dra slutsatser om innehåll och budskap, till exempel genom att associera, återberätta, förutse innehåll och ställa sig frågor.
- Sökning av innehåll i källor av olika slag och utifrån olika syften. Värdering av källornas relevans och trovärdighet.
- Hur variation och anpassning till syfte, mottagare och sammanhang, i den engelska som eleverna möter, skapas genom meningsbyggnad, ord, fraser och kollokationer.
- Hur struktur och sammanhang, i den engelska som eleverna möter, skapas genom ord och fraser som markerar till exempel orsakssammanhang, kontrast, talarens inställning, tidsaspekt och avslutning.

- Språklig säkerhet i elevernas egen produktion och interaktion. Hur man kan uttrycka sig sammanhängande och med variation, tydlighet, struktur, flyt och grundläggande anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Uttal, vokabulär och stavning samt grammatiska strukturer, meningsbyggnad och textbindning.
- Muntlig och skriftlig produktion och interaktion av olika slag, i informella och något formella sammanhang, där eleverna berättar, sammanfattar, förklarar, motiverar sina åsikter, värderar och diskuterar.
- Hur man skiljer mellan en källas innehåll och sina egna tankar i egen produktion och interaktion.
- Strategier för att bidra till och aktivt medverka i diskussioner och skriftlig interaktion med anknytning till samhälls- och arbetsliv, till exempel genom att ställa följdfrågor, formulera om, förklara och bidra med nya infallsvinklar.
- Bearbetning av egna muntliga och skriftliga framställningar.

Nivå 2, 100 poäng

Innehållet och kriterierna för betyget E på denna nivå relaterar till B2.1 i den gemensamma europeiska referensramen för språk.

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet engelska på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

Kommunikationens innehåll

- Konkreta och abstrakta ämnesområden med anknytning till samhälls- och arbetsliv och till elevernas utbildning.
- Åsikter, idéer och erfarenheter samt etiska och existentiella frågor.
- Teman, innehåll och form i olika typer av fiktion, däribland film och skönlitteratur.
- Samhällsfrågor, sociala, kulturella, politiska och historiska förhållanden samt värderingar i olika sammanhang och områden där engelska används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper.

Reception

- Talad engelska, även i relativt snabbt tempo och med inslag av dialektal och sociolektal variation.
- Talad engelska och texter, även av relativt komplex och formell karaktär, från olika medier.
- Talad engelska och texter som är berättande, diskuterande, argumenterande, rapporterande och redogörande, till exempel föredrag, debatter, formella brev och populärvetenskapliga texter.
- Skönlitteratur, även dikter och dramatik, såväl samtida som utdrag ur äldre verk.
- Hur attityder, synsätt och stilnivå kommer till uttryck i den engelska som eleverna möter.

- Strategier för att dra slutsatser om syfte, synsätt och underförstådd betydelse, även i större textmängder eller längre sekvenser av talat språk, till exempel genom att anteckna, ställa sig frågor och identifiera huvudbudskap.
- Värdering av relevans och tillförlitlighet hos källor av olika slag och utifrån olika syften.
- Hur variation och anpassning till syfte, mottagare och sammanhang, i den engelska som eleverna möter, skapas genom meningsbyggnad, ordbildning och val av ord, till exempel regionala varianter och kollokationer, i informella och formella sammanhang.
- Hur struktur och sammanhang, i den engelska som eleverna möter, skapas genom sambandsmarkörer som uttrycker till exempel orsakssammanhang och jämförelse.
- Hur den muntliga och skriftliga engelska som eleverna möter är uppbyggd för att påverka en tänkt målgrupp.

Produktion och interaktion

- Språklig säkerhet i elevernas egen produktion och interaktion. Hur man kan uttrycka sig nyanserat och med variation, tydlighet, struktur, ledighet och anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Uttal, vokabulär, stavning, grammatiska strukturer och meningsbyggnad samt textbindning och styckeindelning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Muntlig och skriftlig produktion och interaktion med olika syften, i informella och något formella sammanhang, där eleverna resonerar, argumenterar och ansöker samt sammanför innehåll från olika muntliga och skriftliga källor.
- Strategier för att bidra till och aktivt medverka i argumentation och diskussioner med anknytning till samhälls- och arbetsliv, till exempel genom att ställa följdfrågor, förklara, bidra med nya infallsvinklar och anknyta till andras inlägg.
- Bearbetning av egna muntliga och skriftliga framställningar.

Nivå 3, 100 poäng

Innehållet och kriterierna för betyget E på denna nivå relaterar till B2.2 i den gemensamma europeiska referensramen för språk.

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet engelska på nivå 3 ska behandla följande centrala innehåll:

Kommunikationens innehåll

- Teoretiska och komplexa ämnesområden, även av viss vetenskaplig karaktär, med anknytning till samhälls- och arbetsliv, till elevernas utbildning och till ett valt fördjupningsområde.
- Åsikter, idéer och erfarenheter.
- Kulturyttringar i samtiden och historien.
- Samhällsfrågor, sociala, kulturella, politiska och historiska förhållanden samt aktuella etiska och existentiella frågor i olika sammanhang och områ-

SKOLFS 2023:130 den där engelska används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper.

Reception

- Talad engelska, även i snabbt tempo och med inslag av dialektal och sociolektal variation.
- Talad engelska och texter, även av komplex och formell karaktär, från olika medier.
- Talad engelska och texter som är berättande, diskuterande, argumenterande, redogörande och utredande, till exempel debatter, föreläsningar, avtals-
texter och texter som används inom högre studier.
- Samtida och äldre skönlitteratur inom olika genrer, till exempel dramatik.
- Underförstådd betydelse i den talade engelska och i de texter som eleverna möter.
- Strategier för att överblicka och strukturera innehåll från större textmängder eller längre sekvenser av talat språk, till exempel genom att sortera, visualisera, sammanfatta och identifiera det bärande innehållet.
- Värdering av användbarhet hos källor av olika slag och utifrån olika syften.
- Hur variation och anpassning till syfte, mottagare och sammanhang, i den engelska som eleverna möter, skapas genom komplex meningsbyggnad, ordbildning och stilnivå.
- Hur struktur och sammanhang, i den engelska som eleverna möter, skapas genom sambandsmarkörer, effektiv styckeindelning, tes och kärnmeningar.
- Hur stilistiska och retoriska grepp används för olika syften samt hur språk används som maktmedel.

Produktion och interaktion

- Språklig säkerhet i elevernas egen produktion och interaktion. Hur man kan uttrycka sig nyanserat och välstrukturerat samt med variation, tydlighet, ledighet, precision och flexibilitet med hänsyn till syfte, mottagare och sammanhang. Uttal, vokabulär, stavning, grammatiska strukturer och meningsbyggnad samt textbindning och styckeindelning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Muntlig och skriftlig produktion och interaktion med olika syften, i informella och formella sammanhang, där eleverna resonerar utifrån olika perspektiv, argumenterar, utreder, ansöker och förhandlar.
- Muntlig och skriftlig framställning inom ett fördjupningsområde.
- Användning av olika typer av källor, med källkritisk medvetenhet och vedertagna sätt att ange källor, inom valt fördjupningsområde och inom andra områden.
- Strategier för att medverka i och leda samtal med anknytning till samhälls- och arbetsliv, till exempel genom att inleda, fördela ordet, förklara, sammanfatta och anknyta till andras inlägg.
- Användning av grundläggande stilistiska och retoriska grepp.
- Bearbetning av egna och andras framställningar.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sam-

mantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven lyssnar samt förstår och tolkar **huvudsakligt innehåll och tydliga detaljer** i talat språk i olika sammanhang. Eleven läser samt förstår och tolkar **huvudsakligt innehåll och tydliga detaljer** i texter av olika slag. Eleven väljer med källkritisk medvetenhet innehåll från muntliga och skriftliga källor av olika slag och använder på ett **relevant** sätt det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I muntliga framställningar av olika slag uttrycker sig eleven med **viss språklig säkerhet och till viss del anpassat** till syfte, mottagare och sammanhang. I skriftliga framställningar av olika slag uttrycker sig eleven med **viss språklig säkerhet och till viss del anpassat** till syfte, mottagare och sammanhang.

I interaktion i olika sammanhang uttrycker sig eleven med **viss språklig säkerhet och till viss del anpassat** till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven använder dessutom strategier som **i viss utsträckning underlättar och förbättrar** interaktionen.

Eleven diskuterar på ett **översiktligt** sätt, på engelska, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används, även utifrån egna erfarenheter eller kunskaper.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven lyssnar samt förstår och tolkar **på ett välgrundat sätt huvudsakligt innehåll och väsentliga detaljer** i talat språk i olika sammanhang. Eleven läser samt förstår och tolkar **på ett välgrundat sätt huvudsakligt innehåll och väsentliga detaljer** i texter av olika slag. Eleven väljer med källkritisk medvetenhet innehåll från muntliga och skriftliga källor av olika slag och använder på ett **relevant och effektivt** sätt det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I muntliga framställningar av olika slag uttrycker sig eleven med **språklig säkerhet och i huvudsak anpassat** till syfte, mottagare och sammanhang. I skriftliga framställningar av olika slag uttrycker sig eleven med **språklig säkerhet och i huvudsak anpassat** till syfte, mottagare och sammanhang.

I interaktion i olika sammanhang uttrycker sig eleven med **språklig säkerhet och i huvudsak anpassat** till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven använder dessutom strategier som **underlättar och förbättrar** interaktionen.

Eleven diskuterar på ett **utvecklat** sätt, på engelska, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används, även utifrån egna erfarenheter eller kunskaper.

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven lyssnar samt förstår och tolkar **på ett välgrundat och nyanserat sätt såväl helhet som detaljer** i talat språk i olika sammanhang. Eleven läser samt förstår och tolkar **på ett välgrundat och nyanserat sätt såväl helhet som detaljer** i texter av olika slag. Eleven väljer med källkritisk medvetenhet innehåll från muntliga och skriftliga källor av olika slag och använder på ett **relevant, effektivt och problematiserande** sätt det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I muntliga framställningar av olika slag uttrycker sig eleven med **god språklig säkerhet** och **anpassat** till syfte, mottagare och sammanhang. I skriftliga framställningar av olika slag uttrycker sig eleven med **god språklig säkerhet** och **anpassat** till syfte, mottagare och sammanhang.

I interaktion i olika sammanhang uttrycker sig eleven med **god språklig säkerhet** och **anpassat** till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven använder dessutom strategier som **underlättar och förbättrar** interaktionen **och för den framåt på ett konstruktivt sätt.**

Eleven diskuterar på ett **välutvecklat** sätt, på engelska, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används, även utifrån egna erfarenheter eller kunskaper.

Ämnesplan för ämnet historia

Historia är ett både humanistiskt och samhällsvetenskapligt ämne som behandlar individens villkor och samhällets förändringar över tid. Människors möjligheter och val inför framtiden är beroende av såväl kunskaper om handlingar och händelser i det förflutna som nutida tolkningar av dessa.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna utvecklar, breddar och fördjupar sin historiska bildning och sitt historiemedvetande genom kunskaper om det förflutna. Eleverna ska också utveckla sina kunskaper om historisk metod och om hur historia används samt sin förståelse av hur olika tolkningar och perspektiv på det förflutna präglar synen på nutiden och uppfattningar om framtiden.

Genom undervisningen ska eleverna utveckla sin historiska referensram för att förstå frågor som har betydelse för nuet och framtiden, samt för att kunna analysera historiska förändringsprocesser ur olika perspektiv. Eleverna ska utveckla sina kunskaper om olika tiders levnadsvillkor och människors roller i samhällsförändringar. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar insikt i att varje tids människor ska förstås utifrån sin tids villkor och värderingar.

I undervisningen ska eleverna arbeta med historiska begrepp, frågeställningar, förklaringar och olika samband i tid och rum för att utveckla förståelse av historiska samhällsförändringar. Att arbeta med historisk metod ska också ingå i undervisningen. Det innebär att eleverna ska ges möjlighet att söka, granska, tolka och värdera olika typer av källor samt använda olika teorier, perspektiv och begrepp som förklarar och åskådliggör historiska förändringsprocesser.

Historia används både för att påverka samhället och för att skapa och stärka olika identiteter. Eleverna ska därför analysera och utveckla kunskaper om hur olika människor och grupper i tid och rum har använt historia samt ges möjlighet att reflektera över kulturarvens betydelse för identitets- och verklighetsuppfattning. På så vis bidrar undervisningen i historia till att eleverna bättre kan förstå nutiden och utveckla förmåga att orientera sig inför framtiden.

Undervisningen i ämnet historia ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Kunskaper om förändringsprocesser, händelser och aktörer under olika tidsperioder utifrån olika tolkningar och perspektiv.
- Förmåga att använda historiska begrepp och förklaringsmodeller.
- Förmåga att formulera och undersöka historiska frågeställningar samt att söka, tolka, kritiskt granska och värdera olika historiska källor.
- Förmåga att undersöka och förklara hur historia kan användas i olika sammanhang och för olika syften.

SKOLFS 2023:130 Nivåer i ämnet historia

- Nivå 1a1, 50 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i historia som omfattar nivå 1a1 kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 1b.
- Nivå 1a2, 50 poäng, som bygger på nivå 1a1. Betyg i historia som omfattar nivå 1a2 kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 1b.
- Nivå 1b, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i historia som omfattar nivå 1b kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 1a1 eller nivå 1a2.
- Nivå 2a, 100 poäng, som bygger på nivå 1a2 eller 1b. Betyg i historia som omfattar nivå 2a kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 2b.
- Nivå 2b, som bygger på nivå 1a2 eller 1b, 100 poäng. Betyg i historia som omfattar nivå 2b kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 2a.
- Nivå 3, 100 poäng, som bygger på nivå 2a eller 2b.

Nivå 1a1, 50 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet historia på nivå 1a1 ska behandla följande centrala innehåll:

Historiskt innehåll

- Europeisk epokindelning med forntiden, antiken, medeltiden, tidigmodern tid och modern tid utifrån ett kronologiskt perspektiv.
- Översikt över industrialisering samt framgångar och motgångar för demokratisering i olika delar av världen från upplysningstiden till nutid. Konsekvenser av industrialisering och demokratisering, till exempel när det gäller resursfördelning, miljö, mänskliga rättigheter och jämställdhet.
- Centrala globala förändringsprocesser och händelser, till exempel jordbrukets utveckling, teknisk utveckling, förändrat resursutnyttjande, migration, kolonialism och frigörelse, folkmord, konflikter och internationellt samarbete.
- De nationella minoriteternas, däribland urfolket samernas, historiska rötter i Sverige. Exkludering och inkludering av de nationella minoriteterna i samhället under olika tidsperioder. Rasism mot samer samt antisemitism och antiziganism i och utanför Sverige, historiska rötter och nutida uttryck.
- Exempel på samband mellan skeenden i det förflutna och nutida förhållanden med relevans för framtiden.

Historiska begrepp, källor och historiebruk

- Tillämpning av historiska begrepp på olika historiska frågeställningar i relation till det historiska innehållet. Begreppen orsak och konsekvens samt kontinuitet och förändring.
- Tolkning, granskning och värdering av historiska källor, till exempel arkivmaterial och databaser, som utgångspunkt för behandling av frågor kopplade till delar av det historiska innehållet.

- Historiebruk med koppling till någon eller några delar av det historiska innehållet. Hur historia kan användas i till exempel vardagsliv, samhällsliv och politik och påverka människors identitet, värderingar och föreställningar.

Nivå 1a2, 50 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet historia på nivå 1a2 ska behandla följande centrala innehåll:

Historiskt innehåll

- Långa historiska linjer med utgångspunkt i den europeiska epokindelningen samt i centrala globala förändringsprocesser och händelser och med fokus på frågor som rör levnadsvillkor och makt. Problematisering av historiska tidsindelningars beroende av kulturella och politiska förutsättningar.
- Industrialisering samt framgångar och motgångar för demokratisering i Sverige från upplysningstiden till nutid. Konsekvenser av industrialisering och demokratisering när det gäller till exempel resursfördelning, miljö, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Jämförelser med andra länder.
- Exempel på samband mellan skeenden i det förflutna och nutida förhållanden med relevans för framtiden.

Historiska begrepp, källor och historiebruk

- Tillämpning av historiska begrepp på olika historiska frågeställningar i relation till det historiska innehållet. Hur begreppen aktör och struktur, orsak och konsekvens samt kontinuitet och förändring kan användas för att beskriva och förklara historiska förhållanden och förändringsprocesser.
- Tolkning, granskning och värdering av historiska källor, till exempel arkivmaterial och databaser, som utgångspunkt för behandling av frågor kopplade till delar av det historiska innehållet.
- Historiebruk med koppling till delar av det historiska innehållet. Hur historia kan användas i till exempel vardagsliv, samhällsliv och politik och påverka människors identitet, värderingar och föreställningar.

Nivå 1b, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet historia på nivå 1b ska behandla följande centrala innehåll:

Historiskt innehåll

- Europeisk epokindelning med forntiden, antiken, medeltiden, tidigmodern tid och modern tid utifrån ett kronologiskt perspektiv. Problematisering av historiska tidsindelningars beroende av kulturella och politiska förutsättningar.
- Industrialisering samt framgångar och motgångar för demokratisering i Sverige och andra delar av världen från upplysningstiden till nutid. Konse-

kvenser av industrialisering och demokratisering, till exempel när det gäller resursfördelning, miljö, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Jämförelser mellan Sverige och andra länder.

- Centrala globala förändringsprocesser och händelser, till exempel jordbrukets utveckling, teknisk utveckling, förändrat resursutnyttjande, migration, kolonialism och frigörelse, folkmord, konflikter och internationellt samarbete. Långa historiska linjer med fokus på levnadsvillkor och makt.
- De nationella minoriteternas, däribland urfolket samernas, historiska rötter i Sverige. Exkludering och inkludering av de nationella minoriteterna i samhället under olika tidsperioder. Rasism mot samer samt antisemitism och antiziganism i och utanför Sverige, historiska rötter och nutida uttryck.
- Exempel på samband mellan skeenden i det förflutna och nutida förhållanden med relevans för framtiden.

Historiska begrepp, källor och historiebruk

- Tillämpning av historiska begrepp på olika historiska frågeställningar i relation till det historiska innehållet. Hur begreppen aktör och struktur, orsak och konsekvens samt kontinuitet och förändring kan användas för att beskriva och förklara historiska förhållanden och förändringsprocesser.
- Tolkning, granskning och värdering av historiska källor, till exempel arkivmaterial och databaser, som utgångspunkt för behandling av frågor kopplade till delar av det historiska innehållet.
- Historiebruk med koppling till delar av det historiska innehållet. Hur historia kan användas i till exempel vardagsliv, samhällsliv och politik och påverka människors identitet, värderingar och föreställningar.

Nivå 2a, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet historia på nivå 2a ska behandla följande centrala innehåll:

Historiskt innehåll

- Idéhistoriska och kulturhistoriska strömningar under några epoker, till exempel inom vetenskap och politik. Hur dessa strömningar kan kopplas till olika samhällsförändringar.
- Historiska frågeställningar och förklaringar med koppling till industrialisering, demokratisering och andra centrala globala förändringsprocesser och händelser. Detta mot bakgrund av långa historiska linjer med fokus på levnadsvillkor och makt och med utgångspunkt i den europeiska epokindelningen.
- Historiska perspektiv på olika minoritetsgruppers situation i Sverige eller andra delar av världen.
- Exempel på samband mellan skeenden i det förflutna och nutida förhållanden med relevans för framtiden.

Historiska begrepp, källor och historiebruk

- Tillämpning av idealistiska och materialistiska förklaringsmodeller på olika historiska frågeställningar i relation till det historiska innehållet. Användning av olika historiska begrepp för att undersöka, förklara och dra

slutsatser om historiska frågeställningar med koppling till det historiska innehållet. Hur historiska frågeställningar kan belysas ur olika perspektiv, som till exempel social bakgrund, etnicitet, generation, kön och sexualitet.

- Tolkning, granskning och värdering av historiska källor som utgångspunkt för undersökningar med historisk metod, kopplade till delar av det historiska innehållet.
- Historiebruk med koppling till delar av det historiska innehållet. Hur historia har använts historiskt, och kan användas i nutid, i vardagsliv, samhällsliv och politik och påverka människors identitet, värderingar och föreställningar.

Nivå 2b, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet historia på nivå 2b ska behandla följande centrala innehåll:

Historiskt innehåll

- Hur idéhistoriska och kulturhistoriska strömningar under några epoker kan kopplas till olika samhällsförändringar. Kulturuttryck och kulturutövning, som återspeglar dessa förändringar, till exempel inom bildkonst, litteratur och film.
- Historiska frågeställningar gällande kulturuttryck och kulturutövning med koppling till industrialisering, demokratisering och andra centrala globala förändringsprocesser och händelser. Detta mot bakgrund av långa historiska linjer med fokus på levnadsvillkor och makt och med utgångspunkt i den europeiska epokindelningen.
- Historiska perspektiv på olika minoritetsgruppers situation och kulturuttryck i Sverige eller andra delar av världen.
- Exempel på samband mellan skeenden i det förflutna och nutida förhållanden med relevans för framtiden.

Historiska begrepp, källor och historiebruk

- Tillämpning av idealistiska och materialistiska förklaringsmodeller på olika historiska frågeställningar i relation till det historiska innehållet. Användning av olika historiska begrepp för att undersöka, förklara och dra slutsatser om historiska frågeställningar med koppling till det historiska innehållet. Hur historiska frågeställningar kan belysas ur olika perspektiv, som till exempel social bakgrund, etnicitet, generation, kön och sexualitet.
- Tolkning, granskning och värdering av historiska källor som utgångspunkt för undersökningar med historisk metod kopplade till delar av det historiska innehållet.
- Historiebruk med koppling till delar av det historiska innehållet. Hur historia har använts historiskt, och kan användas i nutid, i vardagsliv, samhällsliv och politik och påverka människors identitet, värderingar och föreställningar.

SKOLFS 2023:130 Nivå 3, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet historia på nivå 3 ska behandla följande centrala innehåll:

Historiskt innehåll

- Idéhistoriska och kulturhistoriska perspektiv på till exempel frågor om genus, synen på minoriteter, barn och unga och människors värde under några epoker.
- Fördjupade studier om någon central global förändringsprocess eller händelse, dess orsaker, konkreta förlopp och konsekvenser för samhällen, grupper och individer. Detta med fokus på levnadsvillkor och makt och mot bakgrund av långa historiska linjer.
- Exempel på samband mellan skeenden i det förflutna och nutida förhållanden med relevans för framtiden.

Historiska begrepp, källor och historiebruk

- Tillämpning av idealistiska och materialistiska förklaringsmodeller på olika historiska frågeställningar i relation till det historiska innehållet. Användning av olika historiska begrepp för att undersöka, förklara och dra slutsatser om historiska frågeställningar med koppling till det historiska innehållet. Hur historiska frågeställningar kan belysas ur olika perspektiv.
- Källkritiska och metodiska problem förknippade med behandlingen av olika typer av historiskt källmaterial.
- Urval, tolkning, granskning och värdering av historiska källor som utgångspunkt för undersökningar med historisk metod kopplade till delar av det historiska innehållet.
- Historiebruk med koppling till delar av det historiska innehållet. Hur historia har använts historiskt, och kan användas i nutid, i vardagsliv, samhällsliv och politik. Olika perspektiv på hur historiska berättelser och referenser kan påverka människors identitet, värderingar och föreställningar.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven visar **godtagbara** kunskaper om förändringsprocesser, händelser och aktörer under olika tidsperioder utifrån olika tolkningar och perspektiv. Eleven ger exempel på och förklarar **översiktligt** samband mellan skeenden i det förflutna och förhållanden i nutiden.

Eleven för **enkla** resonemang om det historiska innehållet utifrån historiska begrepp och förklaringsmodeller.

Eleven formulerar frågor om det historiska innehållet och använder olika historiska källor för att undersöka historiska frågeställningar samt för **enkla** resonemang om källornas innehåll och användbarhet utifrån historisk metod.

Eleven för **enkla** resonemang om hur historia kan användas i olika sammanhang och för olika syften.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven visar **goda** kunskaper om förändringsprocesser, händelser och aktörer under olika tidsperioder utifrån olika tolkningar och perspektiv. Eleven ger exempel på och förklarar **utförligt** samband mellan skeenden i det förflutna och förhållanden i nutiden.

Eleven för **utvecklade** resonemang om det historiska innehållet utifrån historiska begrepp och teorier.

Eleven formulerar **välgrundade** frågor om det historiska innehållet och använder olika historiska källor för att undersöka historiska frågeställningar samt för **välgrundade** resonemang om olika historiska källors innehåll och användbarhet utifrån historisk metod.

Eleven för **utvecklade** resonemang om hur historia kan användas i olika sammanhang och för olika syften.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven visar **mycket goda** kunskaper om förändringsprocesser, händelser och aktörer under olika tidsperioder utifrån olika tolkningar och perspektiv. Eleven ger exempel på och förklarar **utförligt och nyanserat** samband mellan skeenden i det förflutna och förhållanden i nutiden.

Eleven för **utvecklade och nyanserade** resonemang om det historiska innehållet utifrån historiska begrepp och teorier.

Eleven formulerar **välgrundade och nyanserade** frågor om det historiska innehållet och använder olika historiska källor för att undersöka historiska frågeställningar samt för **välgrundade och nyanserade** resonemang om källornas innehåll och användbarhet utifrån historisk metod.

Eleven för **utvecklade och nyanserade** resonemang om hur historia kan användas i olika sammanhang och för olika syften.

Ämnesplan för ämnet idrott och hälsa

Motions-, idrotts- och friluftaktiviteter har stor betydelse och är en tillgång såväl för enskilda människors hälsa som för folkhälsan. Fysisk aktivitet och tilltro till sin kroppsliga förmåga är grundläggande för människors välbefinnande och för att kunna ta ansvar för sin hälsa. Ämnet idrott och hälsa förvaltar den del av det kulturella arvet som utgörs av rörelseaktiviteter och naturupplevelser. Det ger tillfälle att praktiskt uppleva och förstå betydelsen av hur livsvillkor och olika levnadsvanor påverkar hälsa och välbefinnande.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska syfta till att eleverna utvecklar sin kroppsliga förmåga samt förmåga att planera, genomföra och utvärdera olika rörelseaktiviteter utifrån sina förutsättningar. Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för och utveckla deras förmåga att använda olika rörelseaktiviteter, utemiljöer och naturen som källa till hälsa och välbefinnande. Dessutom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förmåga att ta ansvar och göra val som främjar hållbara och sunda tränings- och levnadsvanor.

Undervisningen ska ge utrymme för en variation av rörelse- och friluftaktiviteter och bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att anpassa olika aktiviteter utifrån olika förutsättningar. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att relatera sina egna erfarenheter av rörelse- och friluftaktiviteter till fakta och vetenskap samt kommunicera om dessa.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om vilka konsekvenser olika levnadsvanor kan få, för psykisk och fysisk hälsa. På så vis ska eleverna ges möjlighet att lägga en grund för ett livslångt hälso- och rörelseintresse. Undervisningen ska medvetandegöra och motverka stereotypa föreställningar om vad som anses vara manligt och kvinnligt samt belysa konsekvenserna av olika kroppsideal. Den ska också behandla andra frågor om etik och moral i relation till idrottsutövande.

Genom undervisningen ska eleverna utveckla förmåga att agera säkert samt att hantera risker vid nödsituationer i samband med rörelse- och friluftaktiviteter. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om ergonomi och förmåga att tillämpa detta i vardags-, arbets- och samhällsliv.

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Förmåga att planera, genomföra och utvärdera rörelseaktiviteter som befäster och vidareutvecklar kroppslig förmåga.
- Förmåga att anpassa rörelse- och friluftslivsaktiviteter utifrån olika förhållanden och miljöer.
- Kunskaper om levnadsvanor samt hur dessa påverkar människors hälsa.
- Förmåga att hantera säkerhet, risker och nödsituationer i samband med rörelse- och friluftaktiviteter i olika miljöer.
- Förmåga att ergonomiskt anpassa sina rörelser till olika situationer.

- Nivå 1, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande.
- Nivå 2, 100 poäng, som bygger på nivå 1.

Nivå 1, 100 poäng**Centralt innehåll**

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

Kroppslig förmåga

- En bredd av motions- och idrottsaktiviteter som utvecklar en allsidig kroppslig förmåga, däribland dans.
- Friluftaktiviteter som utvecklar en allsidig kroppslig förmåga.
- Aktiviteter och rekreation i utemiljöer och natur.
- Grundläggande anatomi och fysiologi i relation till rörelseaktiviteter.
- Praktisk tillämpning av olika träningsmetoder, däribland metoder för konditions-, styrke- och koordinationsträning.
- Effekter av olika träningsmetoder.
- Planering och genomförande av rörelseaktivitet samt utvärdering av resultat.
- Digitala hjälpmedel för träning och hälsa, till exempel pulsmätare, stegräknare och träningsappar.
- Metoder och redskap för friluftsliv.

Levnadsvanor och hälsa

- Olika hälsfaktorer som påverkar fysisk, psykisk och social hälsa, till exempel kost, sömn och stress.
- Olika kroppsidealens påverkan på människor, till exempel ätstörningar och dopning.

Riskhantering och ergonomi

- Säkerhet i samband med rörelse- och friluftaktiviteter vid olika förhållanden.
- Åtgärder vid nödsituationer, däribland första hjälpen med HLR (hjärtlungräddning) samt omhändertagande av någon eller några vanligt förekommande skador i samband med rörelseaktiviteter.
- Teknik för ergonomiskt utförda rörelser i olika situationer, till exempel kroppslig balans, hållning och lyftteknik.

SKOLFS 2023:130 Nivå 2, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

Kroppslig förmåga

- Fördjupning i motions-, idrotts- och friluftaktiviteter som utvecklar en allsidig kroppslig förmåga.
- Upplevelsebaserade rörelseaktiviteter utomhus, till exempel vandring, paddling eller skidåkning.
- Jämförelse av genomförda träningsmetoder, till exempel distans- och intervallträning.
- Planering, genomförande och utvärdering av rörelseaktiviteter utifrån uppsatta mål.

Levnadsvanor och hälsa

- Frisk- och riskfaktorer i relation till utövande av rörelseaktiviteter, till exempel hur fysisk aktivitet och stillasittande påverkar människors hälsa.
- Etik och moral samt normer i samhället i relation till träning och idrottsutövande.
- Värdering av psykologiska effekter av träning och rörelseaktiviteter.

Riskhantering och ergonomi

- Riskbedömning i samband med planering och utövande av rörelse- och friluftaktiviteter vid olika förhållanden samt åtgärder vid skador och nödsituationer som kan uppkomma vid friluftaktiviteter.
- Skadeförebyggande träning samt rehabilitering efter skada.
- Konsekvenser för människokroppen vid felaktig teknik ur ett ergonomiskt perspektiv, till exempel förslitnings- och belastningsskador.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammanlagd bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven utför med **viss säkerhet** ändamålsenliga rörelser i en bredd av aktiviteter som utvecklar den kroppsliga förmågan. Dessutom bedömer eleven sina egna utvecklingsbehov i fråga om kroppslig förmåga och väljer och genomför med **viss säkerhet** aktiviteter för detta.

Eleven anpassar med **viss säkerhet** rörelse- och friluftslivsaktiviteter efter rådande förhållanden.

Eleven beskriver på ett **översiktligt** sätt faktorer som påverkar människors hälsa och välbefinnande.

Eleven visar i utövandet av rörelse- och friluftslivsaktiviteter hänsyn till sin egen och andras säkerhet och vidtar relevanta åtgärder vid skada och nödsituation.

Eleven anpassar med **viss säkerhet** sina rörelser ergonomiskt till olika situationer och krav.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven utför med **säkerhet** ändamålsenliga rörelser i en bredd av aktiviteter som utvecklar den kroppsliga förmågan. Dessutom bedömer eleven sina egna utvecklingsbehov i fråga om kroppslig förmåga och väljer och genomför med **säkerhet** aktiviteter för detta.

Eleven anpassar med **säkerhet** rörelse- och friluftslivsaktiviteter efter rådande förhållanden.

Eleven beskriver på ett **utförligt** sätt faktorer som påverkar människors hälsa och välbefinnande.

Eleven visar i utövandet av rörelse- och friluftslivsaktiviteter hänsyn till sin egen och andras säkerhet och vidtar relevanta åtgärder vid skada och nödsituation.

Eleven anpassar med **säkerhet** sina rörelser ergonomiskt till olika situationer och krav.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven utför med **säkerhet** ändamålsenliga rörelser, **även av komplex karaktär**, i en bredd av aktiviteter som utvecklar den kroppsliga förmågan. Dessutom bedömer eleven sina egna utvecklingsbehov i fråga om kroppslig förmåga och väljer och genomför med **god säkerhet** aktiviteter för detta.

Eleven anpassar med **god säkerhet** rörelse- och friluftslivsaktiviteter efter rådande förhållanden.

Eleven beskriver på ett **utförligt och nyanserat** sätt faktorer som påverkar människors hälsa och välbefinnande.

Eleven visar i utövandet av rörelse- och friluftslivsaktiviteter hänsyn till sin egen och andras säkerhet och vidtar relevanta åtgärder vid skada och nödsituation.

Eleven anpassar med **god säkerhet** sina rörelser ergonomiskt till olika situationer och krav.

Ämnesplan för ämnet matematik

Matematiken har en flertusenårig historia med bidrag från många kulturer. Den utvecklas såväl ur praktiska behov som ur människans nyfikenhet och lust att utforska matematiken som sådan. Kommunikation med hjälp av matematikens språk är likartad över hela världen. I takt med att samhället digitaliseras används matematiken i alltmer komplexa situationer. Matematik är även ett verktyg inom vetenskaper och arbetsliv och har en avgörande roll inom naturvetenskap. Ytterst handlar matematiken om att upptäcka mönster och formulera generella samband.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet matematik ska syfta till att eleverna utvecklar förmåga att arbeta matematiskt. Det innefattar att utveckla förståelse av matematikens begrepp och metoder samt olika strategier för att kunna lösa problem och använda matematik i samhälls- och arbetslivet. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att fördjupa och bredda sina kunskaper i matematik samt utveckla sin nyfikenhet och kreativitet. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om matematikens betydelse och användning inom andra ämnen samt i ett yrkesmässigt, samhälleligt och historiskt sammanhang.

Genom undervisningen ska eleverna utveckla sin förmåga att föra och följa matematiska resonemang och att kommunicera med olika uttrycksformer. Vidare ska undervisningen utmana eleverna och ge dem erfarenheter av matematikens logik, generaliserbarhet, kreativa kvaliteter och mångfacetterade karaktär. Undervisningen ska stärka elevernas tilltro till sin förmåga att använda matematik i olika sammanhang och ge utrymme åt problemlösning som både mål och medel. I undervisningen ska eleverna dessutom ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digitala verktyg för att lösa problem samt fördjupa sitt matematikkunnande och utvidga de områden där matematikkunskan kan användas.

Undervisningen ska innehålla varierade arbetsformer och arbetssätt, där undersökande aktiviteter utgör en del. När så är lämpligt ska undervisningen ske i relevant praxisnära miljö och med verktyg som används inom karaktärsämnena.

Undervisningen i ämnet matematik ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Förmåga att använda och beskriva matematiska begrepp och samband mellan begrepp.
- Förmåga att hantera procedurer och utföra rutinuppgifter utan och med verktyg.
- Förmåga att analysera och lösa problem med hjälp av matematik.
- Förmåga att tillämpa, formulera och utvärdera matematiska modeller.
- Förmåga att föra och följa matematiska resonemang.
- Förmåga att kommunicera matematik muntligt, skriftligt och i handling.

- Nivå 1a, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i matematik som omfattar nivå 1a kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 1b eller 1c.
- Nivå 1b, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i matematik som omfattar nivå 1b kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 1a eller 1c.
- Nivå 1c, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i matematik som omfattar nivå 1c kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 1a eller 1b.
- Nivå 2a, 100 poäng, som bygger på nivå 1a, 1b eller 1c. Betyg i matematik som omfattar nivå 2a kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 2b eller 2c.
- Nivå 2b, 100 poäng, som bygger på nivå 1a, 1b eller 1c. Betyg i matematik som omfattar nivå 2b kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 2a eller 2c.
- Nivå 2c, 100 poäng, som bygger på nivå 1a, 1b eller 1c. Betyg i matematik som omfattar nivå 2c kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 2a eller 2b.

Nivå 1a, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet matematik på nivå 1a ska behandla följande centrala innehåll:

Program- eller yrkesspecifikt innehåll

- Matematiska begrepp som är relevanta för arbetslivet, till exempel proportionalitet, skala, likformighet, vinklar, Pythagoras sats, procent och andelar, indexmått, vinstmarginal, jämvikt, felmarginaler, symmetrier, vektorer, trigonometriska funktioner och barns lärande inom matematik.
- Beräkningsmetoder som är relevanta för arbetslivet, till exempel uppskattningar, beräkningar på störningar eller mätfel, spill- och svinnberäkningar, överslagsräkning, avrundning, användning av kalkylprogram och metoder för kontrollberäkning.
- Hantering av formler som är relevanta för arbetslivet.
- Mätning och hantering av storheter och enheter som är relevanta för arbetslivet, till exempel enhetsbyten, mätning av vinklar, avrundningsprinciper, tidsuppskattningar, beräkning av förbrukningsmaterial, kostnadsberäkningar, säkerhetsmarginaler, hantering av mätverktyg och hantering av mätosäkerheter.
- Hjälpmedel och verktyg som är relevanta för att hantera matematik inom arbetslivet, till exempel formulär, mallar, tumregler, föreskrifter, manualer, referensverk och handböcker.

Aritmetik, algebra och funktioner

- Hantering av formler och algebraiska uttryck, däribland faktorisering och multiplicering av uttryck.

- SKOLFS 2023:130** – Begreppet funktion. Representationer av funktioner i form av ord, funktionsuttryck, tabeller och grafer. Digitala metoder för att skapa funktionsgrafer.
- Metoder för att bestämma funktionsvärden. Grafiska metoder för att lösa ekvationer av typen $f(x) = a$.
  - Begreppet linjär funktion och egenskaper hos linjära funktioner.
  - Metoder för att lösa linjära ekvationer.
  - Begreppet exponentialfunktion och egenskaper hos exponentialfunktioner. Skillnader och likheter med linjära funktioner.
  - Begreppet förändringsfaktor och beräkning av förändringar i flera steg.

Sannolikhet och statistik

- Begreppen oberoende och beroende händelse samt komplementhändelse. Metoder för att beräkna sannolikheter i flera steg. Tillämpningar inom spel samt risk- och säkerhetsbedömningar.
- Exempel på hur några statistiska begrepp används i samhälle och arbetsliv, däribland signifikans, korrelation, kausalitet, urvalsmetoder och felkällor.

Digitala verktyg

- Användning av kalkylprogram för beräkning av ränta och amortering.
- Användning av digitala verktyg för att effektivisera beräkningar och komplettera metoder, till exempel vid ekvationslösning och problemlösning.

Problemlösning och tillämpningsområden

- Problemlösning som omfattar att upptäcka och uttrycka generella samband.
- Problemlösning med särskild utgångspunkt i arbetslivet samt privatekonomi och samhällsliv, däribland frågeställningar som berör hållbar utveckling och hur matematik kan användas för kritisk granskning av fakta och påståenden.
- Tillämpning och formulering av matematiska modeller i realistiska situationer. Utvärdering av matematiska modellers egenskaper och begränsningar.
- Orientering om något ur matematikens historia, till exempel hur ett matematiskt begrepp utvecklats, matematikens roll i något historiskt skeende, en betydande person inom matematiken eller ett historiskt matematiskt problem.

Nivå 1b, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet matematik på nivå 1b ska behandla följande centrala innehåll:

Aritmetik, algebra och funktioner

- Hantering av formler och algebraiska uttryck, däribland faktorisering och multiplicering av uttryck.
- Begreppen funktion, definitionsmängd och värdemängd. Representationer av funktioner i form av ord, funktionsuttryck, tabeller och grafer. Digitala metoder för att skapa funktionsgrafer.

- Metoder för att bestämma funktionsvärden. Digitala och grafiska metoder för att lösa ekvationer av typen $f(x) = a$.
- Begreppet linjär funktion och egenskaper hos linjära funktioner. Råta linjens ekvation. Metoder för att bestämma linjära funktioner.
- Metoder för att lösa linjära ekvationer.
- Begreppen intervall och linjär olikhet. Metoder för att lösa linjära olikheter.
- Begreppet exponentialfunktion och egenskaper hos exponentialfunktioner. Skillnader och likheter med linjära funktioner.
- Motivering och hantering av räkneregler för potenser. Metoder för att lösa potensekvationer.
- Begreppet potensfunktion.
- Begreppet förändringsfaktor och beräkning av förändringar i flera steg.

Sannolikhet och statistik

- Begreppet index.
- Begreppen oberoende och beroende händelse samt komplementhändelse. Metoder för att beräkna sannolikheter i flera steg. Tillämpningar inom spel samt risk- och säkerhetsbedömningar.
- Exempel på hur några statistiska begrepp används i samhälle och inom vetenskap, däribland signifikans, korrelation, kausalitet, urvalsmetoder och felkällor.

Digitala verktyg

- Användning av kalkylprogram för beräkning av ränta och amortering.
- Användning av digitala verktyg för att effektivisera beräkningar och komplettera metoder, till exempel vid ekvationslösning och problemlösning.

Problemlösning och tillämpningsområden

- Problemlösning som omfattar att upptäcka och uttrycka generella samband.
- Problemlösning med särskild utgångspunkt i utbildningens karaktär, privatekonomi och samhällsliv, däribland frågeställningar som berör hållbar utveckling och hur matematik kan användas för kritisk granskning av fakta och påståenden.
- Tillämpning och formulering av matematiska modeller i realistiska situationer. Utvärdering av matematiska modellers egenskaper och begränsningar.
- Orientering om något ur matematikens historia, till exempel hur ett matematiskt begrepp utvecklats, matematikens roll i något historiskt skeende, en betydande person inom matematiken eller ett historiskt matematiskt problem.

SKOLFS 2023:130 Nivå 1c, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet matematik på nivå 1c ska behandla följande centrala innehåll:

Aritmetik, algebra och funktioner

- Hantering av formler och algebraiska uttryck, däribland faktorisering och multiplicering av uttryck.
- Begreppen funktion, definitionsmängd och värdemängd. Representationer av funktioner i form av ord, funktionsuttryck, tabeller och grafer. Digitala metoder för att skapa funktionsgrafer.
- Metoder för att bestämma funktionsvärden. Digitala och grafiska metoder för att lösa ekvationer av typen $f(x) = a$.
- Begreppet linjär funktion och egenskaper hos linjära funktioner. Råta linjens ekvation. Metoder för att bestämma linjära funktioner.
- Metoder för att lösa linjära ekvationer.
- Begreppen intervall och linjär olikhet. Metoder för att lösa linjära olikheter.
- Begreppet exponentialfunktion och egenskaper hos exponentialfunktioner. Skillnader och likheter med linjära funktioner.
- Motivering och hantering av räkneregler för potenser. Metoder för att lösa potensekvationer.
- Begreppet potensfunktion.
- Begreppet förändringsfaktor och beräkning av förändringar i flera steg.

Trigonometri och vektorer

- Begreppen sinus, cosinus och tangens. Begreppet invers funktion i samband med arcusfunktioner. Metoder för att beräkna sträckor och vinklar i koordinatsystem och i rätvinkliga trianglar.
- Begreppet vektor. Representationer av vektorer i koordinatsystem och skrivna i koordinatform. Metoder för beräkningar med vektorer, däribland addition, subtraktion, beräkning av absolutbelopp och multiplikation med skalär.

Sannolikhet och statistik

- Begreppen oberoende och beroende händelse samt komplementhändelse. Metoder för att beräkna sannolikheter i flera steg. Tillämpningar inom spel samt risk- och säkerhetsbedömningar.
- Exempel på hur några statistiska begrepp används i samhälle och inom vetenskap, däribland signifikans, korrelation, kausalitet, urvalsmetoder och felkällor.

Digitala verktyg

- Användning av kalkylprogram för beräkning av ränta och amortering.
- Användning av digitala verktyg för att effektivisera beräkningar och komplettera metoder, till exempel vid ekvationslösning och problemlösning.
- Exempel på hur programmering kan användas som verktyg vid problemlösning, databearbetning eller tillämpning av numeriska metoder.

- Problemlösning som omfattar att upptäcka och uttrycka generella samband.
- Problemlösning med särskild utgångspunkt i utbildningens karaktär, privatekonomi och samhällsliv, däribland frågeställningar som berör hållbar utveckling och hur matematik kan användas för kritisk granskning av fakta och påståenden.
- Tillämpning och formulering av matematiska modeller i realistiska situationer. Utvärdering av matematiska modellers egenskaper och begränsningar.
- Orientering om något ur matematikens historia, till exempel hur ett matematiskt begrepp utvecklats, matematikens roll i något historiskt skeende, en betydande person inom matematiken eller ett historiskt matematiskt problem.

Nivå 2a, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet matematik på nivå 2a ska behandla följande centrala innehåll:

Program- eller yrkesspecifikt innehåll

- Breddning eller fördjupning av matematiska begrepp och metoder som är relevanta för arbetslivet och utbildningens karaktär.
- Hjälpmedel och verktyg som är relevanta för att hantera matematik inom arbetslivet och utbildningens karaktär.

Aritmetik, algebra och funktioner

- Räta linjens ekvation. Metoder för att bestämma linjära funktioner.
- Begreppet linjärt ekvationssystem. Metoder för att lösa linjära ekvationssystem.
- Begreppet potensfunktion.
- Motivering och hantering av räkneregler för potenser. Metoder för att lösa potensekvationer.
- Digitala metoder för att lösa exponentialekvationer.
- Motivering och hantering av konjugatregeln och kvadreringsreglerna.
- Begreppet andragsgradsfunktion och egenskaper hos andragsgradsfunktioner, däribland symmetrilinje, extrempunkt och nollställen.
- Metoder för att lösa andragsgradsekvationer.

Statistik

- Lägesmått och spridningsmått, däribland percentiler och standardavvikelse, samt digitala metoder för att bestämma dessa.
- Begreppet normalfördelning och egenskaper hos normalfördelat material. Metoder för att göra enklare beräkningar på normalfördelat material.

Logik och geometri

- Användning och motivering av Pythagoras sats med exempel som omfattar beräkningar i koordinatsystem.

- Användning av digitala verktyg för att effektivisera beräkningar och komplettera metoder, till exempel vid ekvationslösning och problemlösning.

Problemlösning och tillämpningsområden

- Problemlösning med särskild utgångspunkt i arbets- och samhällsliv, däribland frågeställningar som berör hållbar utveckling och hur matematik kan användas för kritisk granskning av fakta och påståenden.
- Tillämpning och formulering av matematiska modeller i realistiska situationer. Utvärdering av matematiska modellers egenskaper och begränsningar.
- Orientering om något ur matematikens historia, till exempel hur ett matematiskt begrepp utvecklats, matematikens roll i något historiskt skeende, en betydande person inom matematiken eller ett historiskt matematiskt problem.

Nivå 2b, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet matematik på nivå 2b ska behandla följande centrala innehåll:

Aritmetik, algebra och funktioner

- Begreppet linjärt ekvationssystem. Metoder för att lösa linjära ekvationssystem.
- Begreppet logaritm. Hantering av räkneregler för logaritmer i samband med lösning av exponentialekvationer. Metoder för att lösa exponential-ekvationer.
- Likheter och skillnader mellan exponential- och potensekvationer.
- Motivering och hantering av konjugatregeln och kvadreringsreglerna.
- Begreppet andragsgradsfunktion och egenskaper hos andragsgradsfunktioner, däribland symmetrilinje, extrempunkt och nollställen.
- Metoder för att lösa andragsgradsekvationer.

Statistik

- Lägesmått och spridningsmått, däribland percentiler och standardavvikelse, samt digitala metoder för att bestämma dessa.
- Begreppet normalfördelning och egenskaper hos normalfördelat material. Digitala metoder för att göra beräkningar på normalfördelat material.
- Begreppen regressionsanalys och korrelationskoefficient. Digitala metoder för regressionsanalys.

Logik och geometri

- Begreppen implikation och ekvivalens.
- Begreppen definition, sats och bevis.
- Motivering och användning av enklare geometriska satser om vinklar och likformighet samt Pythagoras sats med exempel som omfattar beräkningar i koordinatsystem.

- Användning av digitala verktyg för att effektivisera beräkningar och komplettera metoder, till exempel vid ekvationslösning och problemlösning.

Problemlösning och tillämpningsområden

- Problemlösning med särskild utgångspunkt i utbildningens karaktär och samhällsliv, däribland frågeställningar som berör hållbar utveckling och hur matematik kan användas för kritisk granskning av fakta och påståenden.
- Tillämpning och formulering av matematiska modeller i realistiska situationer. Utvärdering av matematiska modellers egenskaper och begränsningar.
- Orientering om något ur matematikens historia, till exempel hur ett matematiskt begrepp utvecklats, matematikens roll i något historiskt skeende, en betydande person inom matematiken eller ett historiskt matematiskt problem.

Nivå 2c, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet matematik på nivå 2c ska behandla följande centrala innehåll:

Aritmetik, algebra och funktioner

- Begreppet linjärt ekvationssystem. Metoder för att lösa linjära ekvationssystem.
- Begreppet logaritm. Motivering och hantering av räkneregler för logaritmer. Metoder för att lösa exponentialekvationer.
- Likheter och skillnader mellan exponential- och potensekvationer.
- Motivering och hantering av konjugatregeln och kvadreringsreglerna.
- Begreppet andragradsfunktion och egenskaper hos andragradsfunktioner, däribland symmetrilinje, extrempunkt och nollställen.
- Metoder för att lösa andragradsekvationer.
- Metoder för att lösa rotekvationer.

Statistik

- Lägesmått och spridningsmått, däribland percentiler och standardavvikelse, samt digitala metoder för att bestämma dessa.
- Begreppet normalfördelning och egenskaper hos normalfördelat material. Digitala metoder för att göra beräkningar på normalfördelat material.
- Begreppen regressionsanalys och korrelationskoefficient. Digitala metoder för regressionsanalys.

Logik och geometri

- Begreppen implikation och ekvivalens.
- Begreppen definition, sats och bevis.
- Motivering och användning av enklare geometriska satser om vinklar och likformighet samt Pythagoras sats med exempel som omfattar beräkningar i koordinatsystem.

- Användning av digitala verktyg för att effektivisera beräkningar och komplettera metoder, till exempel vid ekvationslösning och problemlösning.
- Exempel på hur programmering kan användas som verktyg vid problemlösning, databearbetning eller tillämpning av numeriska metoder.

Problemlösning och tillämpningsområden

- Problemlösning med särskild utgångspunkt i utbildningens karaktär och samhällsliv, däribland frågeställningar som berör hållbar utveckling och hur matematik kan användas för kritisk granskning av fakta och påståenden.
- Tillämpning och formulering av matematiska modeller i realistiska situationer. Utvärdering av matematiska modellens egenskaper och begränsningar.
- Orientering om något ur matematikens historia, till exempel hur ett matematiskt begrepp utvecklats, matematikens roll i något historiskt skeende, en betydande person inom matematiken eller ett historiskt matematiskt problem.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven använder och beskriver begrepp och samband mellan begrepp med **godtagbar** bredd och säkerhet.

Eleven hanterar procedurer och utför rutinuppgifter med **godtagbar** bredd och säkerhet, både utan och med digitala verktyg.

Eleven löser **enkla** problem inom nivåns olika områden och bedömer resultatens rimlighet.

Eleven tillämpar och formulerar matematiska modeller i **enkla** uppgifter.

Eleven för **delvis** underbyggda matematiska resonemang och följer **enkla** matematiska resonemang.

Eleven kommunicerar matematik med symboler och andra representationer på ett **i huvudsak fungerande** sätt.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven använder och beskriver begrepp och samband mellan begrepp med **god** bredd och säkerhet.

Eleven hanterar procedurer och utför rutinuppgifter med **god** bredd och säkerhet, både utan och med digitala verktyg.

Eleven löser **relativt komplexa** problem inom nivåns olika områden och bedömer resultatens rimlighet.

Eleven tillämpar och formulerar matematiska modeller i **relativt komplexa** uppgifter.

Eleven för **relativt väl** underbyggda matematiska resonemang och följer **relativt avancerade** matematiska resonemang.

Eleven kommunicerar matematik med symboler och andra representationer på ett **till stor del tydligt och korrekt sätt**.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven använder och beskriver begrepp och samband mellan begrepp med **mycket god** bredd och säkerhet.

Eleven hanterar procedurer och utför rutinuppgifter med **mycket god** bredd och säkerhet, både utan och med digitala verktyg.

Eleven löser **komplexa** problem inom nivåns olika områden och bedömer resultatens rimlighet.

Eleven tillämpar och formulerar matematiska modeller i **komplexa** uppgifter.

Eleven för **väl** underbyggda matematiska resonemang och följer **avancerade** matematiska resonemang.

Eleven kommunicerar matematik med symboler och andra representationer på ett **tydligt och korrekt sätt**.

Ämnesplan för ämnet naturkunskap

Ämnet naturkunskap har sin bas i de naturvetenskapliga ämnena och är till sin karaktär tvärvetenskapligt. Ämnet behandlar samband mellan naturen, individen och samhället.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet naturkunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om naturen och människokroppen, och om naturvetenskap i händelser som uppmärksammas i omvärlden. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla ett naturvetenskapligt perspektiv på omvärlden. Därigenom kan eleverna utveckla förståelse av vad som kan förklaras med naturvetenskap och lära sig att skilja mellan vetenskapliga och icke-vetenskapliga påståenden.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förmåga att granska information och kritiskt värdera frågor som har ett naturvetenskapligt innehåll, däribland frågor som rör miljö, klimat, hållbar utveckling och hälsa. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla förståelse av hur kunskaper i naturvetenskap kan användas i såväl arbetsliv som vardagsnära situationer. Genom att få diskutera och utforska frågor med samhällsanknytning ska eleverna ges möjlighet att befästa, fördjupa och utveckla naturvetenskapliga kunskaper för att kunna möta, förstå och påverka sin samtid. Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att använda ämnesspecifika begrepp och uttrycksformer för att kommunicera om naturvetenskap.

Undervisningen ska behandla både aktuella och historiska framsteg inom naturvetenskapen. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla förståelse av naturvetenskapens betydelse inom olika yrkesområden, för människans levnadsvillkor och för samhället i stort.

Genom praktiskt arbete i fält och med laborationer ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmåga att genomföra systematiska undersökningar. På så sätt ska eleverna ges möjlighet att förstå naturvetenskapens karaktär och hur naturvetenskapliga kunskaper växer fram. I samband med det praktiska arbetet ska eleverna få använda naturvetenskapliga metoder och olika typer av utrustning samt utveckla förmåga att arbeta på ett säkert sätt.

Undervisningen i ämnet naturkunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Kunskaper om samband i naturen och människokroppen samt naturvetenskapen i omvärlden.
- Förmåga att använda naturvetenskap för att diskutera, granska information och göra ställningstaganden i frågor som rör hållbar utveckling och hälsa.
- Förmåga att genomföra systematiska undersökningar med naturvetenskapliga arbetsmetoder.
- Kunskaper om naturvetenskapens betydelse för människors levnadsvillkor och samhällens framväxt.

- Nivå 1a1, 50 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i naturkunskap som omfattar nivå 1a1 kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 1b.
- Nivå 1a2, 50 poäng. Betyg i naturkunskap som omfattar nivå 1a2 kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 1b.
- Nivå 1b, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i naturkunskap som omfattar nivå 1b kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i naturkunskap som omfattar nivå 1a1 eller 1a2.
- Nivå 2, 100 poäng, som bygger på nivå 1a2 eller 1b.

Nivå 1a1, 50 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet naturkunskap på nivå 1a1 ska behandla följande centrala innehåll:

Natur och hållbar utveckling

- Ekosystemens bärkraft, biologisk mångfald, ekosystemtjänster och resursutnyttjande.
- Energi, klimat, produktion och konsumtion ur perspektivet hållbar utveckling.

Människokroppen och hälsa

- Människokroppens behov av näringsämnen, energi och återhämtning. Hur kroppen påverkas av fysisk och psykisk belastning, till exempel träning, stress och missbruk.
- Sexualitet och sexuell hälsa samt hur dessa kan kopplas till relationer, identitet och samtycke.

Naturvetenskap i omvärlden

- Naturvetenskap bakom historiska och aktuella händelser i omvärlden samt naturvetenskapens betydelse för individ och samhälle.
- Etiska frågor med koppling till det naturvetenskapliga innehållet.
- Naturvetenskap som tillämpas inom arbetslivet.

Naturvetenskapliga arbetsmetoder

- Fältstudier och laborationer. Frågeställningar, planering, riskbedömning, utförande, värdering och redovisning.
- Granskning av information och argumentation som rör naturvetenskap. Skillnaden mellan vetenskapliga och icke-vetenskapliga påståenden.

SKOLFS 2023:130 Nivå 1a2, 50 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet naturkunskap på nivå 1a2 ska behandla följande centrala innehåll:

Natur och hållbar utveckling

- Hållbar produktutveckling. Råvaror, kemiska processer, energiförbrukning och avfallshantering.

Människokroppen och hälsa

- Global hälsa och människors levnadsförhållanden med utgångspunkt i geografiska förutsättningar och statistik om folkhälsa.
- Cellens och individens genetik och evolutionära aspekter på detta. Gentekniska metoder och etiska perspektiv på bioteknikens möjligheter.

Naturvetenskap i omvärlden

- Naturvetenskap bakom historiska och aktuella händelser i omvärlden samt naturvetenskapens betydelse för individ och samhälle.
- Etiska frågor med koppling till det naturvetenskapliga innehållet.

Naturvetenskapliga arbetsmetoder

- Fältstudier, laborationer och simuleringar. Frågeställningar, planering, riskbedömning, utförande, värdering och redovisning med olika uttrycksformer.
- Granskning av information och argumentation som rör naturvetenskap. Skillnaden mellan vetenskapliga och icke-vetenskapliga påståenden.

Nivå 1b, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet naturkunskap på nivå 1b ska behandla följande centrala innehåll:

Natur och hållbar utveckling

- Ekosystems bärkraft, biologisk mångfald, ekosystemtjänster och resursutnyttjande.
- Energi, klimat, produktion och konsumtion ur perspektivet hållbar utveckling.
- Hållbar produktutveckling. Råvaror, kemiska processer, energiförbrukning och avfallshantering.

Människokroppen och hälsa

- Människokroppens behov av näringsämnen, energi och återhämtning. Hur kroppen påverkas av fysisk och psykisk belastning, till exempel träning, stress och missbruk.
- Sexualitet och sexuell hälsa samt hur dessa kan kopplas till relationer, identitet och samtycke.

- Global hälsa och människors levnadsförhållanden med utgångspunkt i geografiska förutsättningar och statistik om folkhälsa.
- Cellens och individens genetik och evolutionära aspekter på detta. Gentekniska metoder och etiska perspektiv på bioteknikens möjligheter.

Naturvetenskap i omvärlden

- Naturvetenskap bakom historiska och aktuella händelser i omvärlden samt naturvetenskapens betydelse för individ och samhälle.
- Etiska frågor med koppling till det naturvetenskapliga innehållet.
- Naturvetenskap som tillämpas inom arbetslivet.

Naturvetenskapliga arbetsmetoder

- Fältstudier, laborationer och simuleringar. Frågeställningar, planering, riskbedömning, utförande, värdering och redovisning med olika uttrycksformer.
- Granskning av information och argumentation som rör naturvetenskap. Skillnaden mellan vetenskapliga och icke-vetenskapliga påståenden.

Nivå 2, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet naturkunskap på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

Natur och hållbar utveckling

- Materians uppkomst och kretslopp. Organiska och oorganiska ämnen i naturen och industrin samt hur de används och påverkar miljön.

Människokroppen och hälsa

- Kroppens reglering och några organsystem, däribland nerv-, hormon- och immunsystemet.
- Fysisk och psykisk hälsa. Förebyggande åtgärder, behandlingar och läkemedel.
- Artbildning och jämförande anatomi ur ett evolutionärt perspektiv.
- Cellbiologi och användning av levande organismer inom bioteknik, till exempel alger, bakterier och svampar.

Naturvetenskap i omvärlden

- Naturvetenskap bakom historiska och aktuella händelser i omvärlden samt naturvetenskapens betydelse för individ och samhälle.
- Etiska frågor med koppling till det naturvetenskapliga innehållet, till exempel inom bioteknik.

Naturvetenskapliga arbetsmetoder

- Fältstudier, laborationer och simuleringar. Formulering av frågeställningar, planering, riskbedömning, utförande, värdering och redovisning.
- Granskning av information och argumentation som rör naturvetenskap. Skillnaden mellan vetenskapliga och icke-vetenskapliga påståenden.

SKOLFS 2023:130 Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven visar **godtagbara** kunskaper om naturen, människokroppen och naturvetenskapen i omvärlden och förklarar på ett **enkelt** sätt naturvetenskapliga samband.

Eleven för **enkla** resonemang i frågor som rör hållbar utveckling och hälsa. Eleven underbygger sina resonemang med information från relevanta källor. Eleven presenterar **enkla** argument för och emot tänkbara ställningstaganden.

Eleven genomför på ett säkert och **i huvudsak systematiskt** sätt naturvetenskapliga undersökningar. Eleven värderar och redovisar sina undersökningar på ett **i huvudsak fungerande** sätt.

Eleven för **enkla** resonemang om naturvetenskapens betydelse för människors levnadsvillkor och samhällets framväxt.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven visar **goda** kunskaper om naturen, människokroppen och naturvetenskapen i omvärlden och förklarar på ett **utvecklat** sätt naturvetenskapliga samband.

Eleven för **utvecklade** resonemang i frågor som rör hållbar utveckling och hälsa. Eleven underbygger sina resonemang med information från relevanta källor. Eleven presenterar **utvecklade** argument för och emot tänkbara ställningstaganden.

Eleven genomför på ett säkert och **systematiskt** sätt naturvetenskapliga undersökningar. Eleven värderar och redovisar sina undersökningar på ett **fungerande** sätt.

Eleven för **utvecklade** resonemang om naturvetenskapens betydelse för människors levnadsvillkor och samhällets framväxt.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven visar **mycket goda** kunskaper om naturen, människokroppen och naturvetenskapen i omvärlden och förklarar på ett **välutvecklat** sätt naturvetenskapliga samband.

Eleven för **välutvecklade** resonemang i frågor som rör hållbar utveckling och hälsa. Eleven underbygger sina resonemang med information från relevanta källor. Eleven presenterar **välutvecklade** argument för och emot tänkbara ställningstaganden.

Eleven genomför på ett säkert, **systematiskt och genomarbetat** sätt naturvetenskapliga undersökningar. Eleven värderar och redovisar sina undersökningar på ett **väl fungerande** sätt.

Eleven för **välutvecklade** resonemang om naturvetenskapens betydelse för människors levnadsvillkor och samhällets framväxt.

Ämnesplan för ämnet religionskunskap

Ämnet religionskunskap har sin vetenskapliga förankring främst i religionsvetenskapen, men är till sin karaktär tvärvetenskapligt. Det behandlar hur religioner och andra livsåskådningar kommer till uttryck i ord och handling samt hur människor formulerar och förhåller sig till etiska och existentiella frågor. I ämnet behandlas trons och etikens betydelse för individers upplevelse av mening och tillhörighet.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet religionskunskap ska syfta till att eleverna breddar, fördjupar och utvecklar kunskaper om olika religioner, livsåskådningar och etiska förhållningssätt. Kunskaper om samt förståelse för kristendomen och dess traditioner har särskild betydelse då denna tradition förvaltat den värdegrund som ligger till grund för det svenska samhället. Undervisningen ska ta sin utgångspunkt i en samhällssyn som präglas av öppenhet i fråga om livshållningar och människors olikheter i ett samhälle präglad av mångfald.

Undervisningen ska leda till att eleverna utvecklar förmåga att resonera om religion och livsåskådning i relation till människors identitet. Eleverna ska ges möjlighet att reflektera över och analysera människors värderingar och trosföreställningar och därigenom utveckla respekt för människor och förståelse för olika sätt att tänka och leva men undervisningen ska också belysa religiösa tolkningar som inte är förenliga med mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att kritiskt granska hur religion och livsåskådning både påverkar och påverkas av förhållanden och skeenden i samhället. Det innebär bland annat att eleverna ska ges möjlighet att diskutera kristendomens roll i det svenska samhället samt hur relationen mellan religion och vetenskap kan tolkas och uppfattas. Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att resonera om hur religion kan förhålla sig till frågor om bland annat kön och sexualitet.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att diskutera och analysera etiska och existentiella frågor utifrån religion och livsåskådning samt utifrån etiska begrepp och modeller. Därigenom ska undervisningen ge verktyg för självständiga reflektioner och ställningstaganden i frågor som har betydelse för eleverna.

Undervisningen i ämnet religionskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Kunskaper om religioner och andra livsåskådningar samt om olika tolkningar och varierande praktiker inom dessa.
- Kunskaper om människors identitet i relation till religion och livsåskådning.
- Förmåga att resonera om relationen mellan religion och samhälle.
- Förmåga att analysera och reflektera över etiska och existentiella frågor.

- Nivå 1, 50 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande.
- Nivå 2, 50 poäng, som bygger på nivå 1.

Nivå 1, 50 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet religionskunskap på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

- Tolkningar och varierande praktiker inom kristendom samt islam, judendom, hinduism och buddhism, i Sverige och i omvärlden, med betoning på samtida förhållanden. Kännetecken för dessa religioner samt jämförande perspektiv inom och mellan religioner och andra livsåskådningar, till exempel på människosyn och gudsuppfattningar.
- Hur individers och grupperns identitet kan formas i förhållande till religion och livsåskådning. Rätten till religionsfrihet.
- Hur religion och livsåskådning kan påverka och påverkas av förhållanden och skeenden i samhället. Frågor om religion och vetenskap i förhållande till olika sätt att förstå världen samt frågor om religion i relation till kön och sexualitet.
- Analys av och reflektion över etiska och existentiella frågor utifrån religioner och andra livsåskådningar samt utifrån relevanta begrepp och modeller. Etiska och moraliska föreställningar om vad ett gott liv och ett gott samhälle kan vara.

Nivå 2, 50 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet religionskunskap på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

- Privatreligiositet i relation till religioner och andra livsåskådningar. Nyreligiösa rörelser och strömningar och deras relation till andra religioner.
- Religiösa föreställningar och praktiker hos urfolk i Sverige och i omvärlden. Jämförande perspektiv, även i förhållande till andra religioner, till exempel avseende människosyn och gudsuppfattningar.
- Hur människors identitet, tillhörigheter, gemenskaper och syn på till exempel frihet och ansvar kan formas i förhållande till religion och livsåskådning.
- Historiska och aktuella händelser och debatter som rör relationen mellan religion och samhälle, däribland frågor om religion och vetenskap samt jämlikhet och jämställdhet.
- Etiska och existentiella frågor som är relevanta för utbildningens karaktär. Analys och reflektion utifrån relevanta begrepp och modeller samt i förhållande till olika föreställningar inom religioner och andra livsåskådningar.

SKOLFS 2023:130 Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven visar **godtagbara** kunskaper om religioner och andra livsåskådningar. Eleven för **enkla** resonemang om varierande tolkningar och praktiker inom och mellan olika religioner och andra livsåskådningar.

Eleven för **enkla** resonemang om hur människors identitet kan formas i relation till religion och livsåskådning.

Eleven för **enkla** resonemang om frågor som rör relationen mellan religion och samhälle.

Eleven gör **enkla** analyser av och reflektioner över etiska och existentiella frågor.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven visar **goda** kunskaper om religioner och andra livsåskådningar. Eleven för **utvecklade** resonemang om varierande tolkningar och praktiker inom och mellan olika religioner och andra livsåskådningar.

Eleven för **utvecklade** resonemang om hur människors identitet kan formas i relation till religion och livsåskådning.

Eleven för **utvecklade** resonemang om frågor som rör relationen mellan religion och samhälle.

Eleven gör **utvecklade** analyser av och reflektioner över etiska och existentiella frågor.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven visar **mycket goda** kunskaper om religioner och andra livsåskådningar. Eleven för **utvecklade och nyanserade** resonemang om varierande tolkningar och praktiker inom och mellan olika religioner och andra livsåskådningar.

Eleven för **utvecklade och nyanserade** resonemang om hur människors identitet kan formas i relation till religion och livsåskådning.

Eleven för **utvecklade och nyanserade** resonemang om frågor som rör relationen mellan religion och samhälle.

Eleven gör **utvecklade och nyanserade analyser** av och reflektioner över **SKOLFS 2023:130** etiska och existentiella frågor.

Ämnesplan för ämnet samhällskunskap

Samhällskunskap är ett ämne som ger människor verktyg att orientera sig i en komplex värld, bidra till ett hållbart samhälle och ta ansvar för sitt handlande. Ämnet samhällskunskap är till sin karaktär tvärvetenskapligt. Det har sin bas i statsvetenskap, sociologi och nationalekonomi. Samhällskunskap är även ett tydligt aktualitetsämne där historiska perspektiv används för att förstå samhällsförändringar och aktuella händelser.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar, breddar och fördjupar sina kunskaper om samhällsfrågor, vilket ska ge möjligheter till ett aktivt, ansvarstagande och meningsfullt deltagande i samhället. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokratins förutsättningar och upprätthållande, jämlikhet, jämställdhet, de mänskliga rättigheterna och FN:s konvention om barnets rättigheter. Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att formulera, uttrycka och pröva ställningstaganden i möten med andra uppfattningar och perspektiv. Därigenom ska eleverna stimuleras till nyfikenhet, engagemang och deltagande i öppna meningsutbyten om samhällsfrågor.

Genom undervisningen ska eleverna utveckla kunskaper om samhällets organisation och centrala institutioner, individers rättigheter och skyldigheter samt om hur människor kan delta i och påverka samhället. Eleverna ska också utveckla kunskaper om politiska, ekonomiska och sociala samhällsfrågor. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse av egna och andras levnadsvillkor och kunskaper om och perspektiv på frågor som berör hållbar samhällsutveckling, globalisering och digitalisering.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förmåga att analysera och diskutera samhällsfrågor samt att söka, tolka, värdera och använda information. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar förmåga att använda samhällsvetenskapliga begrepp, metoder, teorier och modeller. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla ett vetenskapligt och kritiskt förhållningsätt till samhällsfrågor samt få erfarenhet av samhällsvetenskapligt arbete.

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Kunskaper om samhällets organisation och institutioner, beslutsprocesser på olika nivåer samt demokratiska värden och mänskliga rättigheter.
- Kunskaper om politiska, ekonomiska och sociala frågor samt hur dessa påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.
- Förmåga att analysera och diskutera samhällsfrågor med hjälp av relevanta begrepp, teorier, modeller och metoder.
- Förmåga att söka, kritiskt granska, tolka och använda information från olika källor i arbetet med samhällsfrågor.

- Nivå 1a1, 50 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i samhällskunskap som omfattar nivå 1a1 kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 1b.
- Nivå 1a2, 50 poäng, som bygger på nivå 1a1. Betyg i samhällskunskap som omfattar nivå 1a2 kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 1b.
- Nivå 1b, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i samhällskunskap som omfattar nivå 1b kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg som omfattar nivå 1a1 eller 1a2.
- Nivå 2, 100 poäng, som bygger på nivå 1a2 eller 1b.
- Nivå 3, 100 poäng, som bygger på nivå 2.

Nivå 1a1, 50 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet samhällskunskap på nivå 1a1 ska behandla följande centrala innehåll:

Inflytande och beslutsfattande

- Demokrati som samhällsidé, de mänskliga rättigheterna och demokrati-bärande samhällsinstitutioner samt deras skydd. Sveriges totalförsvar. Rättsprinciper och rättsstaten i demokratin.
- Folkrättens samt utrikes- och säkerhetspolitikens roll för mellanstatliga förbindelser, däribland Natos roll.
- Politiska system lokalt och nationellt i Sverige samt på EU-nivå.
- Politiska partiers historia och ideologiska skiljelinjer i svensk politik.

Ekonomi och resursfördelning

- Resursanvändning, tillväxt, konjunkturer och ekonomisk politik, till exempel frågor om välfärd, grundläggande prisbildning, företagande, arbetsliv, hållbarhet, jämlikhet och jämställdhet.
- Privatekonomiska frågor, däribland inkomster, utgifter och betalningar, olika typer av sparande, försäkringar samt lån, inklusive konsumtionskrediter.

Individer, grupper och sociala strukturer

- Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.

Samhällsvetenskapliga perspektiv och arbetsmetoder

- För innehållet relevanta samhällsvetenskapliga begrepp, teorier och modeller i samband med samhällsfrågor.
- För innehållet relevanta metoder för att söka, bearbeta, tolka, värdera och kritiskt granska information från olika källor och medier i digital och annan form i arbetet med samhällsfrågor. Källkritik och källtillit i samhällsvetenskapligt arbete.

SKOLFS 2023:130 Nivå 1a2, 50 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet samhällskunskap på nivå 1a2 ska behandla följande centrala innehåll:

Inflytande och beslutsfattande

- Friheter, rättigheter och skyldigheter i demokratiska politiska system, i relation till auktoritära och totalitära styrelseskick.
- Ansvarsutkrävande och medborgarnas möjligheter att påverka politiken inom de olika nivåerna såväl lokalt som nationellt och på EU-nivå.
- Mediernas roll i demokratin och nyhetsvärdering i en digitaliserad värld.

Ekonomi och resursfördelning

- Samhällsekonomiska strukturer och flöden. Försörjning, tillväxt och företagande.
- Privatekonomiska frågor i relation till samhällsekonomiska förändringar.

Individer, grupper och sociala strukturer

- Människors möjligheter och utmaningar utifrån varierande levnadsvillkor, till exempel beroende på kön och socioekonomisk bakgrund.

Samhällsvetenskapliga perspektiv och arbetsmetoder

- För innehållet relevanta samhällsvetenskapliga begrepp, teorier och modeller i samband med samhällsfrågor.
- För innehållet relevanta metoder för att söka, bearbeta, tolka, värdera och kritiskt granska information från olika källor och medier i digital och annan form i arbetet med komplexa samhällsfrågor. Källkritik och källtillit i samhällsvetenskapligt arbete.

Nivå 1b, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet samhällskunskap på nivå 1b ska behandla följande centrala innehåll:

Inflytande och beslutsfattande

- Demokrati som samhällsidé, demokratibärande samhällsinstitutioner samt deras skydd i relation till auktoritära och totalitära styrelseskick. Sveriges totalförsvar.
- Folkrättens samt utrikes- och säkerhetspolitikens roll för mellanstatliga förbindelser, däribland Natos roll.
- Friheter, rättigheter och skyldigheter i demokratiska samhällen samt de mänskliga rättigheterna. Rättsprinciper och rättsstaten i demokratin.
- Politiska system lokalt och nationellt i Sverige samt på EU-nivå. Ansvarsutkrävande och medborgarnas möjligheter att påverka på de olika nivåerna.
- Politiska partiers historia och ideologiska skiljelinjer i svensk politik.
- Mediernas roll i demokratin och nyhetsvärdering i en digitaliserad värld.

- Samhällsekonomiska strukturer och flöden. Resursanvändning, tillväxt, konjunkturer och ekonomisk politik, till exempel frågor om välfärd, grundläggande prisbildning, försörjning, företagande, arbetsliv, hållbarhet, jämlikhet och jämställdhet.
- Privatekonomiska frågor, däribland inkomster, utgifter och betalningar, olika typer av sparande, försäkringar samt lån, inklusive konsumtionskrediter. Hur privatekonomi påverkas av samhällsekonomiska förändringar.

Individer, grupper och sociala strukturer

- Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap samt människors möjligheter och utmaningar utifrån varierande levnadsvillkor, till exempel beroende på kön och socioekonomisk bakgrund.

Samhällsvetenskapliga perspektiv och arbetsmetoder

- För innehållet relevanta samhällsvetenskapliga begrepp, teorier och modeller i samband med samhällsfrågor.
- För innehållet relevanta metoder för att söka, bearbeta, tolka, värdera och kritiskt granska information från olika källor och medier i digital och annan form i arbetet med komplexa samhällsfrågor. Källkritik och källtillit i samhällsvetenskapligt arbete.

Nivå 2, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet samhällskunskap på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

Inflytande och beslutsfattande

- Jämförande politik, politiska system och rättsprinciper i olika länder, särskilt i förhållande till mänskliga rättigheter och mediernas roll och villkor.
- Politiska ideologiers utveckling och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdspolitik.
- Olika internationella samarbeten, till exempel i fråga om utrikes- och säkerhetspolitik i Norden samt inom och utanför Europa.

Ekonomi och resursfördelning

- Prisbildning, marknadsformer och olika marknader, till exempel finansmarknaden och arbetsmarknaden.
- Nationalekonomiska teoriers framväxt och betydelse för ekonomisk politik.
- Samhällsekonomiska system i Sverige och internationellt, däribland olika välfärdsmodeller och skattesystem, utifrån frågor om fördelning, rättvisa samt globala hållbarhetsmål.

SKOLFS 2023:130 *Individer, grupper och sociala strukturer*

- Social stratifiering och dess påverkan på samhället, till exempel i relation till sammanhållning och tillitsfrågor.
- Människors möjligheter och utmaningar utifrån varierande levnadsvillkor i Sverige och internationellt, till exempel i stad och på landsbygd i samband med migration eller beroende på kön och socioekonomisk bakgrund.

Samhällsvetenskapliga perspektiv och arbetsmetoder

- För innehållet relevanta samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder i samband med samhällsfrågor.
- För innehållet relevanta metoder för att söka, bearbeta, tolka, värdera och kritiskt granska information från olika källor och medier i digital och annan form i arbetet med komplexa samhällsfrågor. Källkritik och källtillit i samhällsvetenskapligt arbete.

Nivå 3, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet samhällskunskap på nivå 3 ska behandla följande centrala innehåll:

Inflytande och beslutsfattande

- Internationell politik, internationell rätt, freds- och säkerhetssträvanden samt konflikter, krig och konflikthantering.
- Samhällsutmaningar kopplade till inflytande och beslutsfattande i Sverige och internationellt.

Ekonomi och resursfördelning

- Globalisering utifrån politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga perspektiv, däribland resurs-, produktions- och handelsfrågor.
- Samhällsutmaningar kopplade till ekonomi och resursfördelning.

Individer, grupper och sociala strukturer

- Global ojämlikhet och utvecklingsfrågor ur olika perspektiv, till exempel olika förklaringsmodeller till socioekonomisk förändring i världen.
- Samhällsutmaningar kopplade till individer, grupper och sociala strukturer.

Samhällsvetenskapliga perspektiv och arbetsmetoder

- För innehållet relevanta samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder i samband med samhällsfrågor.
- För innehållet relevanta metoder för att söka, bearbeta, tolka, värdera och kritiskt granska information från olika källor och medier i digital och annan form i arbetet med komplexa samhällsfrågor. Fördjupad källkritik och källtillit i samhällsvetenskapligt arbete.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sam-

mantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven visar **godtagbara** kunskaper om samhällets organisation och institutioner, beslutsprocesser på olika nivåer samt om demokratiska värden och mänskliga rättigheter.

Eleven visar **godtagbara** kunskaper om politiska, ekonomiska och sociala frågor samt för **enkla** resonemang om hur sådana frågor påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.

Eleven analyserar och diskuterar samhällsfrågor med **godtagbar** samhällsvetenskaplig underbyggnad.

Eleven använder samhällsvetenskapliga metoder för att hantera information som rör samhällsfrågor och drar **enkla** slutsatser om olika källors trovärdighet och användbarhet.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven visar **goda** kunskaper om samhällets organisation och institutioner, beslutsprocesser på olika nivåer samt om demokratiska värden och mänskliga rättigheter.

Eleven visar **goda** kunskaper om politiska, ekonomiska och sociala frågor samt för **utvecklade** resonemang om hur sådana frågor påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.

Eleven analyserar och diskuterar samhällsfrågor med **god** samhällsvetenskaplig underbyggnad.

Eleven använder samhällsvetenskapliga metoder för att hantera information som rör samhällsfrågor och drar **utvecklade** slutsatser om olika källors trovärdighet och användbarhet.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven visar **mycket goda** kunskaper om samhällets organisation och institutioner, beslutsprocesser på olika nivåer samt om demokratiska värden och mänskliga rättigheter.

Eleven visar **mycket goda** kunskaper om politiska, ekonomiska och sociala frågor samt för **välutvecklade** resonemang om hur sådana frågor påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.

SKOLFS 2023:130 Eleven analyserar och diskuterar samhällsfrågor med **mycket god** samhällsvetenskaplig underbyggnad.

Eleven använder samhällsvetenskapliga metoder för att hantera information som rör samhällsfrågor och drar **välutvecklade** slutsatser om olika källors trovärdighet och användbarhet.

Ämnesplan för ämnet svenska

Kärnan i ämnet svenska är språk och litteratur. Språket är människans främsta redskap för reflektion, kommunikation och kunskapsutveckling. Genom språket kan människan uttrycka sin personlighet, och med hjälp av skönlitteratur, sakprosatexter och andra typer av medier lär människan känna sin omvärld, sina medmänniskor och sig själv.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna utvecklar sin förmåga att tala, lyssna, läsa och skriva. Undervisningen ska också syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om det svenska språket och om skönlitteratur. Undervisningen ska bidra till elevernas bildning. Den ska stimulera elevernas läsintresse, stärka deras tilltro till sin egen språkliga förmåga samt främja deras personliga utveckling och vilja att söka ny kunskap. Undervisningen ska även bidra till att eleverna förbereds för ett aktivt deltagande i samhället. Därför ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin förmåga att påverka demokratiska beslutsprocesser samt att göra underbyggda ställningstaganden och bemöta andras åsikter.

Eleverna ska ges rikligt med tillfällen att tala och samtala samt att skriva olika typer av texter. Genom undervisningen ska eleverna utveckla de färdigheter i muntlig och skriftlig kommunikation som de behöver som samhällsmedborgare samt för arbetsliv och studier.

Eleverna ska genom undervisningen stimuleras att läsa ofta och i riklig omfattning. Genom undervisningen ska eleverna utveckla sin förmåga att läsa, analysera, samtala om och diskutera skönlitteratur och sakprosa. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om skönlitteratur samt förmåga att sätta litterära verk och författarskap i ett sammanhang. Undervisningen ska lyfta fram skönlitteraturens estetiska värde och stimulera eleverna att använda skönlitteratur, teater, film och andra medier som källa till förståelse av egna och andras erfarenheter och livsvillkor. Eleverna ska ges möjlighet att i skönlitteraturen se såväl det särskiljande som det allmänmänskliga i tid och rum. På så sätt ska undervisningen utmana eleverna till nya tankesätt och öppna för nya perspektiv.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om det svenska språkets utveckling och uppbyggnad samt om släktskapsförhållanden mellan språk och om olika typer av språklig variation. Vidare ska eleverna ges möjlighet att utveckla förståelse av språkets funktion för kommunikation, tänkande och lärande.

Samhällets informationsflöde gör det angeläget att förhålla sig kritiskt reflekterande till hur och i vilka syften språket används samt att kunna söka, sovra och kritiskt granska information. Undervisningen ska därför ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att sammanställa och kritiskt granska innehåll i olika texter samt att värdera deras relevans och tillförlitlighet. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att orientera sig, läsa och kommunicera i en digital textvärld. I detta ingår att använda digitala verktyg och medier för lärande, kommunikation och samarbete.

SKOLFS 2023:130 *Undervisningen i ämnet svenska ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:*

- Förmåga att kommunicera muntligt med anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.
- Förmåga att kommunicera skriftligt med anpassning till syfte, mottagare och sammanhang samt till normer för språkriktighet.
- Förmåga att läsa och kritiskt granska sakprosa samt producera egna texter med utgångspunkt i det lästa.
- Kunskaper om skönlitteratur.
- Förmåga att läsa och analysera skönlitteratur.
- Kunskaper om det svenska språket och om språkanvändning.

Nivåer i ämnet svenska

- Nivå 1, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande.
- Nivå 2, 100 poäng, som bygger på nivå 1.
- Nivå 3, 100 poäng, som bygger på nivå 2.

Nivå 1, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet svenska på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

- Muntlig framställning i och inför grupp med fokus på anpassning till sammanhang, syfte och mottagare. Manusskrivande och hjälpmedel för att stödja muntliga framställningar. Att lyssna och ge respons som är anpassad till kommunikationssituationen. Grunderna i den retoriska arbetsprocessen.
- Skriftlig framställning av olika typer av texter för kommunikation, lärande och reflektion, däribland argumenterande texter och kreativt skrivande.
- Struktur och språkliga drag i olika typer av texter. Skriftspråkets normer för språkriktighet och vilka språkliga egenskaper som gör att en text fungerar väl i sitt sammanhang. Användning av digitala verktyg för textbearbetning samt för respons på texter. Citat- och referatteknik.
- Läsning av och samtal om sakprosa. Produktion av texter som anknyter till läst sakprosa.
- Informationsökning och värdering av information från olika typer av texter. Sammanfattning och kritisk läsning av texter från olika typer av källor.
- Läsning av, samtal om och analys av skönlitterära texter ur genrerna epik, lyrik och dramatik, författade av såväl kvinnor som män, med betoning på samtida litteratur.
- En översikt över de litterära epokerna.
- Centrala motiv, berättarteknik och stildrag i fiktivt berättande.
- Grundläggande språkvetenskapliga begrepp som behövs för att på ett strukturerat sätt tala om språkets uppbyggnad och funktion samt diskutera språkriktighetsfrågor.
- Språk och språkanvändning med särskild betoning på språklig variation i talat och skrivet språk. Hur språklig variation hänger samman med geogra-

fisk och social bakgrund, ålder och kön samt hur makt, normer och identitet kan komma till uttryck i språkanvändning.

SKOLFS 2023:130

Nivå 2, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet svenska på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

- Muntlig framställning av utredande och argumenterande slag i och inför grupp. Tillämpning av den retoriska arbetsprocessen för att planera och genomföra muntliga utredande och argumenterande framställningar i olika sammanhang, för olika syften och för olika mottagare. Retoriska verktygsmedel.
- Skriftlig framställning av argumenterande och utredande texter och kreativt skrivande.
- Struktur och språkliga drag i argumenterande och utredande texter. Skriftspråkets normer för språkriktighet och vilka språkliga egenskaper som gör att en text fungerar väl i sitt sammanhang. Användning av digitala verktyg för textbearbetning samt för respons på texter. Citat- och referatteknik.
- Läsning av och samtal om sakprosa. Produktion av texter som anknyter till läst sakprosa.
- Informationssökning och värdering av information från olika typer av texter. Sammanfattning och kritisk läsning av texter från olika typer av källor.
- Läsning av, samtal om och analys av samtida och äldre skönlitterära texter ur genrer epik, lyrik och dramatik från Sverige och olika delar av världen, författade av såväl kvinnor som män. Dansk och norsk skönlitteratur, delvis på originalspråk.
- Fördjupning i några litterära epoker samt skönlitteraturens relation till förhållanden och idéströmningar i samhället, historiskt och i nutid. Några tongivande författare från olika tider och från olika delar av världen.
- Skönlitterära verktygsmedel. Centrala litteraturvetenskapliga begrepp och deras användning.
- Det svenska språkets grammatik, däribland hur ord, fraser och satser samspelar i språket. Analys av det svenska språkets uppbyggnad i olika typer av texter.
- Språk och språkanvändning med särskild betoning på språkförhållanden i Sverige och övriga Norden. Svensk språklagstiftning, däribland hur svenskan, den språkliga mångfalden i Sverige och den enskildes tillgång till språk kan värnas samt de nationella minoritetsspråkens och teckenspråkets ställning. Flerspråkighet och dess betydelse för individ och samhälle.

Nivå 3, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet svenska på nivå 3 ska behandla följande centrala innehåll:

- Muntliga framställningar i formella sammanhang, till exempel samtal i seminarieform och argumentation i och inför grupp. Tillämpning av den re-

- toriska arbetsprocessen för att planera och genomföra muntlig framställning i formella sammanhang.
- Kritisk granskning av och reflektion över retoriken i muntliga framställningar i olika sammanhang, till exempel i politiska tal och debatter.
  - Skriftlig framställning av texter av vetenskaplig karaktär som behandlar någon aspekt av svenskämnet.
  - Struktur och språkliga drag i texter av vetenskaplig karaktär. Skriftspråkets normer för språkriktighet och vilka språkliga egenskaper som gör att en text fungerar väl i sitt sammanhang. Användning av digitala verktyg för textbearbetning samt för respons på texter. Citat- och referatteknik.
  - Läsning av, samtal om och analys av texter av vetenskaplig karaktär.
  - Informationssökning och värdering av information från olika typer av texter. Sammanfattning och kritisk läsning av texter från olika typer av källor.
  - Läsning av, samtal om och analys av samtida och äldre skönlitterära texter ur genrerna epik, lyrik och dramatik från Sverige, övriga Norden och olika delar av världen, författade av såväl kvinnor som män. Jämförande analys av litterära verk från olika tider och deras relation till de historiska och kulturella sammanhang de tillkommit i.
  - Litteraturvetenskapligt grundad analys av skönlitterära texter med användning av litteraturvetenskapliga begrepp.
  - Språk och språk användning med särskild betoning på det svenska språkets historiska utveckling. Jämförelser av originaltexter från olika tider, släktskapsförhållanden mellan det svenska språket och andra språk samt språkförändringar.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammanfattande bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven kommunicerar muntligt med **viss** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven genomför muntliga framställningar med **viss säkerhet** i sitt framförande.

Eleven skriver olika typer av texter med **viss** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer **i huvudsak** skriftspråkets normer för språkriktighet och språket är varierat och **delvis välformulerat**.

Eleven läser sakprosa och för **enkla** resonemang om texternas innehåll, uppbyggnad, relevans och tillförlitlighet. Vid läsning av sakprosa visar eleven **godtagbar** läsförståelse. Eleven använder regler för citat- och referatteknik.

Eleven redogör **översiktligt** för huvuddragen i litterära epoker och för **enkla** resonemang om samband mellan litterära verk och de sammanhang de tillkommit i.

Eleven läser skönlitteratur och visar **godtagbar** läsförståelse. Eleven gör **enkla** analyser av olika typer av skönlitteratur.

Eleven visar **godtagbara** kunskaper om det svenska språket och för **enkla** resonemang om språkanvändning.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven kommunicerar muntligt med **god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven genomför muntliga framställningar med **säkerhet** i sitt framförande.

Eleven skriver olika typer av texter med **god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer **väl** skriftspråkets normer för språkriktighet och språket är varierat och **välformulerat**.

Eleven läser sakprosa och för **utvecklade** resonemang om texternas innehåll, uppbyggnad, relevans och tillförlitlighet. Vid läsning av sakprosa visar eleven **god** läsförståelse. Eleven använder lästa texter på ett **fungerande** sätt i egna texter och tillämpar regler för citat- och referatteknik.

Eleven redogör **utförligt** för huvuddragen i litterära epoker och för **utvecklade** resonemang om samband mellan litterära verk och de sammanhang de tillkommit i.

Eleven läser skönlitteratur och visar **god** läsförståelse. Eleven gör **utvecklade** analyser av olika typer av skönlitteratur.

Eleven visar **goda** kunskaper om det svenska språket och för **utvecklade** resonemang om språkanvändning.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven kommunicerar muntligt med **mycket god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven genomför muntliga framställningar med **god säkerhet** i sitt framförande.

Eleven skriver olika typer av texter med **mycket god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer **mycket väl** skriftspråkets normer för språkriktighet och språket är varierat och **mycket välformulerat**.

Eleven läser sakprosa och för **välutvecklade** resonemang om texternas innehåll, uppbyggnad, relevans och tillförlitlighet. Vid läsning av sakprosa visar eleven **mycket god** läsförståelse. Eleven använder lästa texter på ett **väl fungerande** sätt i egna texter och tillämpar regler för citat- och referatteknik.

Eleven redogör **utförligt och nyanserat** för huvuddragen i litterära epoker och för **välutvecklade** resonemang om samband mellan litterära verk och de sammanhang de tillkommit i.

Eleven läser skönlitteratur och visar **mycket god** läsförståelse. Eleven gör **utvecklade och nyanserade** analyser av olika typer av skönlitteratur.

SKOLFS 2023:130 Eleven visar **mycket goda** kunskaper om det svenska språket och för **välutvecklade** resonemang om språkanvändning.

Ämnesplan för ämnet svenska som andraspråk

Kärnan i ämnet svenska som andraspråk är språk och litteratur. Språket är människans främsta redskap för reflektion, kommunikation och kunskapsutveckling. Genom språket kan människan uttrycka sin personlighet och med hjälp av skönlitteratur, sakprosatexter och andra typer av medier lär människan känna sin omvärld, sina medmänniskor och sig själv. Ämnet svenska som andraspråk är ett ämne som vänder sig till elever som har svenska som andraspråk.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet svenska som andraspråk ska syfta till att eleverna utvecklar sin förmåga att tala, lyssna, läsa och skriva. Undervisningen ska också syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om det svenska språket och om skönlitteratur. Undervisningen ska bidra till elevernas bildning. Den ska stimulera elevernas läsintresse, stärka deras tilltro till sin egen språkliga förmåga samt främja deras personliga utveckling och vilja att söka ny kunskap. Undervisningen ska även bidra till att eleverna förbereds för ett aktivt deltagande i samhället. Därför ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin förmåga att påverka demokratiska beslutsprocesser samt att göra underbyggda ställningstaganden och bemöta andras åsikter.

Eleverna ska ges rikligt med tillfällen att tala och samtala samt att skriva olika typer av texter. Genom undervisningen ska eleverna utveckla de färdigheter i muntlig och skriftlig kommunikation som de behöver som samhällsmedborgare samt för arbetsliv och studier.

Eleverna ska genom undervisningen stimuleras att läsa ofta och i riklig omfattning. Genom undervisningen ska eleverna utveckla sin förmåga att läsa, analysera, samtala om och diskutera skönlitteratur och sakprosa. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om skönlitteratur samt förmåga att sätta litterära verk och författarskap i ett sammanhang. Undervisningen ska lyfta fram skönlitteraturens estetiska värde och stimulera eleverna att använda skönlitteratur, teater, film och andra medier som källa till förståelse av egna och andras erfarenheter och livsvillkor. Eleverna ska ges möjlighet att i skönlitteraturen se såväl det särskiljande som det allmänmänskliga i tid och rum. På så sätt ska undervisningen utmana eleverna till nya tankesätt och öppna för nya perspektiv.

Undervisningen ska utgå från ett andraspråksperspektiv och möta de behov som är förknippade med andraspråksutveckling. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla ett rikt och funktionellt andraspråk samt strategier som främjar den egna språkutvecklingen. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om det svenska språkets uppbyggnad samt om släktskapsförhållanden mellan språk och om olika typer av språklig variation. I undervisningen kan elevernas flerspråkighet användas som en resurs. Med utgångspunkt i sina språkliga erfarenheter, och genom att jämföra det svenska språket med andra språk som eleven kan, ska eleverna ges möjlighet att utveckla förståelse av språkets funktion för kommunikation, tänkande och lärande.

SKOLFS 2023:130 Samhällets informationsflöde gör det angeläget att förhålla sig kritiskt reflekterande till hur och i vilka syften språket används samt att kunna söka, sovra och kritiskt granska information. Undervisningen ska därför ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att sammanställa och kritiskt granska innehåll i olika texter samt att värdera deras relevans och tillförlitlighet. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att orientera sig, läsa och kommunicera i en digital textvärld. I detta ingår att använda digitala verktyg och medier för lärande, kommunikation och samarbete.

Undervisningen i ämnet svenska som andraspråk ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Förmåga att kommunicera muntligt med anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.
- Förmåga att kommunicera skriftligt med anpassning till syfte, mottagare och sammanhang samt till normer för språkriktighet.
- Förmåga att läsa och kritiskt granska sakprosa samt producera egna texter med utgångspunkt i det lästa.
- Kunskaper om skönlitteratur.
- Förmåga att läsa och analysera skönlitteratur.
- Kunskaper om det svenska språket och om språkanvändning.

Nivåer i ämnet svenska som andraspråk

- Nivå 1, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande.
- Nivå 2, 100 poäng, som bygger på nivå 1.
- Nivå 3, 100 poäng, som bygger på nivå 2.

Nivå 1, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet svenska som andraspråk på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

- Muntlig framställning i och inför grupp med fokus på anpassning till sammanhang, syfte och mottagare. Manusskrivande och hjälpmedel för att stödja muntliga framställningar. Strategier för att lyssna med olika syften samt för att ge respons som är anpassad till kommunikationssituationen. Strategier för att förstå och göra sig förstådd i olika typer av samtal. Grunderna i den retoriska arbetsprocessen. Svenska språkets uttal och uttalets betydelse för ändamålsenlig kommunikation.
- Skriftlig framställning av olika typer av texter för kommunikation, lärande och reflektion, däribland argumenterande texter och kreativt skrivande.
- Struktur och språkliga drag i olika typer av texter. Skriftspråkets normer för språkriktighet och vilka språkliga egenskaper som gör att en text fungerar väl i sitt sammanhang. Användning av digitala verktyg för textbearbetning samt för respons på texter. Citat- och referatteknik.
- Läsning av och samtal om sakprosa. Strategier för att läsa och samtala om sakprosa. Produktion av texter som anknyter till läst sakprosa.

- Informationssökning och värdering av information från olika typer av texter. Sammanfattning och kritisk läsning av texter från olika typer av källor.
- Läsning av, samtal om och analys av skönlitterära texter ur genrerna epik, lyrik och dramatik, författade av såväl kvinnor som män, med betoning på samtida litteratur. Strategier för att läsa och samtala om skönlitteratur.
- En översikt över de litterära epokerna.
- Centrala motiv, berättarteknik och stildrag i fiktivt berättande.
- Svenska språkets ordförråd och struktur. Jämförelse mellan det svenska språkets uppbyggnad och uppbyggnaden i andra språk som eleven kan.
- Grundläggande språkvetenskapliga begrepp som behövs för att på ett strukturerat sätt tala om språkets uppbyggnad och funktion samt diskutera språkriktighetsfrågor.
- Hur den egna flerspråkigheten kan främjas och utvecklas. Språkinlärlarstrategier för andraspråkutveckling. Att använda språkliga strategier för olika situationer och för olika syften. Reflektion över den egna strategianvändningen och språkinlärlningen.
- Språk och språkanvändning med särskild betoning på språklig variation i talat och skrivet språk. Hur språklig variation hänger samman med geografisk och social bakgrund, ålder och kön samt hur makt, normer och identitet kan komma till uttryck i språkanvändning.

Nivå 2, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet svenska som andraspråk på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

- Muntlig framställning av utredande och argumenterande slag i och inför grupp. Tillämpning av den retoriska arbetsprocessen för att planera och genomföra muntliga utredande och argumenterande framställningar i olika sammanhang, för olika syften och för olika mottagare. Retoriska verktygsmedel. Strategier för att förstå och göra sig förstådd i olika typer av samtal. Svenska språkets uttal och uttalets betydelse för ändamålsenlig kommunikation.
- Skriftlig framställning av argumenterande och utredande texter och kreativt skrivande.
- Struktur och språkliga drag i argumenterande och utredande texter. Skriftspråkets normer för språkriktighet och vilka språkliga egenskaper som gör att en text fungerar väl i sitt sammanhang. Användning av digitala verktyg för textbearbetning samt för respons på texter. Citat- och referatteknik.
- Läsning av och samtal om sakprosa. Strategier för att läsa och samtala om sakprosa. Produktion av texter som anknyter till läst sakprosa.
- Informationssökning och värdering av information från olika typer av texter. Sammanfattning och kritisk läsning av texter från olika typer av källor.
- Läsning av, samtal om och analys av skönlitterära texter från Sverige och olika delar av världen, författade av såväl kvinnor som män. Strategier för att läsa och samtala om skönlitteratur.
- Fördjupning i någon litterär epok samt skönlitteraturens relation till förhållanden och idéströmningar i samhället, historiskt och i nutid.

- SKOLFS 2023:130** – Skönlitterära verkningssmedel. Centrala litteraturvetenskapliga begrepp och deras användning.
- Svenska språkets ordförråd och struktur. Jämförelse mellan det svenska språkets uppbyggnad och uppbyggnaden i andra språk som eleven kan.
  - Det svenska språkets grammatik, däribland hur ord, fraser och satser samspelar i språket. Analys av det svenska språkets uppbyggnad i olika typer av texter.
  - Språkinlärarstrategier för andraspråksutveckling. Reflektion över den egna språkinläringen, med tonvikt på strategier för att stärka andraspråksutveckling. Faktorer som främjar utveckling av flerspråkighet.
  - Språk och språkanvändning med särskild betoning på språkförhållanden i Sverige. Svensk språklagstiftning, däribland hur svenskan, den språkliga mångfalden i Sverige och den enskildes tillgång till språk kan värnas samt de nationella minoritetsspråkens och teckenspråkets ställning.
  - Flerspråkighet och dess betydelse för individ och samhälle.

Nivå 3, 100 poäng

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet svenska som andraspråk på nivå 3 ska behandla följande centrala innehåll:

- Muntliga framställningar i formella sammanhang, till exempel samtal i seminarieform och argumentation i och inför grupp. Tillämpning av den retoriska arbetsprocessen för att planera och genomföra muntlig framställning i formella sammanhang. Strategier för att förstå och göra sig förstådd i samtal, diskussioner och debatter.
- Kritisk granskning av och reflektion över retoriken i muntliga framställningar i olika sammanhang, till exempel i politiska tal och debatter.
- Svenska språkets uttal och uttalets betydelse för ändamålsenlig kommunikation i formella sammanhang.
- Skriftlig framställning av texter av vetenskaplig karaktär som behandlar någon aspekt av svenskämnet.
- Struktur och språkliga drag i texter av vetenskaplig karaktär. Skriftspråkets normer för språkriktighet och vilka språkliga egenskaper som gör att en text fungerar väl i sitt sammanhang. Användning av digitala verktyg för textbearbetning samt för respons på texter. Citat- och referatteknik.
- Läsning av, samtal om och analys av texter av vetenskaplig karaktär.
- Informationssökning och värdering av information från olika typer av texter. Sammanfattning och kritisk läsning av texter från olika typer av källor.
- Läsning av, samtal om och analys av skönlitterära texter från olika tider, författade av såväl kvinnor som män. De skönlitterära texternas relation till de historiska och kulturella sammanhang de tillkommit i. Strategier för att läsa och samtala om skönlitteratur.
- Svenska språkets ordförråd och struktur. Jämförelse mellan det svenska språkets uppbyggnad och uppbyggnaden i andra språk som eleven kan. Språkinlärarstrategier för andraspråksutveckling. Reflektion över den egna språkinläringen, med tonvikt på strategier för att stärka andraspråksutveckling.

- Språk och språkanvändning med särskild betoning på släktskapsförhållanden mellan språk och språkförändringar.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammanfattande bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven kommunicerar muntligt med **viss** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven genomför muntliga framställningar med **viss säkerhet** i sitt framförande.

Eleven skriver olika typer av texter med **viss** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer i **huvudsak** skriftspråkets normer för språkriktighet och språket är varierat och **delvis välformulerat**. Elevens språk kan innehålla andraspråksdrag i en utsträckning som inte hindrar den muntliga och skriftliga kommunikationen.

Eleven läser sakprosa och för **enkla** resonemang om texternas innehåll, uppbyggnad, relevans och tillförlitlighet. Vid läsning av sakprosa visar eleven **godtagbar** läsförståelse. Eleven använder lästa texter på ett **i huvudsak fungerande** sätt i egna texter och tillämpar regler för citat- och referatteknik.

Eleven redogör **översiktligt** för huvuddragen i litterära epoker och för **enkla** resonemang om samband mellan litterära verk och de sammanhang de tillkommit i.

Eleven läser skönlitteratur och visar **godtagbar** läsförståelse. Eleven gör **enkla** analyser av olika typer av skönlitteratur.

Eleven visar **godtagbara** kunskaper om det svenska språket och för enkla resonemang om språkanvändning.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven kommunicerar muntligt med **god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven genomför muntliga framställningar med **säkerhet** i sitt framförande.

Eleven skriver olika typer av texter med **god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer **väl** skriftspråkets normer för språkriktighet och språket är varierat och **välformulerat**. Elevens språk kan innehålla andraspråksdrag i en utsträckning som inte hindrar den muntliga och skriftliga kommunikationen.

Eleven läser sakprosa och för **utvecklade** resonemang om texternas innehåll, uppbyggnad, relevans och tillförlitlighet. Vid läsning av sakprosa visar

SKOLFS 2023:130 eleven **god** läsförståelse. Eleven använder lästa texter på ett **fungerande** sätt i egna texter och tillämpar regler för citat- och referatteknik.

Eleven redogör **utförligt** för huvuddragen i litterära epoker och för **utvecklade** resonemang om samband mellan litterära verk och de sammanhang de tillkommit i.

Eleven läser skönlitteratur och visar **god** läsförståelse. Eleven gör **utvecklade** analyser av olika typer av skönlitteratur.

Eleven visar **goda** kunskaper om det svenska språket och för **utvecklade** resonemang om språkanvändning.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven kommunicerar muntligt med **mycket god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven genomför muntliga framställningar med **god säkerhet** i sitt framförande.

Eleven skriver olika typer av texter med **mycket god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer **mycket väl** skriftspråkets normer för språkriktighet och språket är varierat och **mycket välformulerat**. Elevers språk kan innehålla andraspråksdrag i en utsträckning som inte hindrar den muntliga och skriftliga kommunikationen.

Eleven läser sakprosa och för **välutvecklade** resonemang om texternas innehåll, uppbyggnad, relevans och tillförlitlighet. Vid läsning av sakprosa visar eleven **mycket god** läsförståelse. Eleven använder lästa texter på ett **väl fungerande** sätt i egna texter och tillämpar regler för citat- och referatteknik.

Eleven redogör **utförligt och nyanserat** för huvuddragen i litterära epoker och för **välutvecklade** resonemang om samband mellan litterära verk och de sammanhang de tillkommit i.

Eleven läser skönlitteratur och visar **mycket god** läsförståelse. Eleven gör **utvecklade och nyanserade** analyser av olika typer av skönlitteratur.

Eleven visar **mycket goda** kunskaper om det svenska språket och för **välutvecklade** resonemang om språkanvändning.